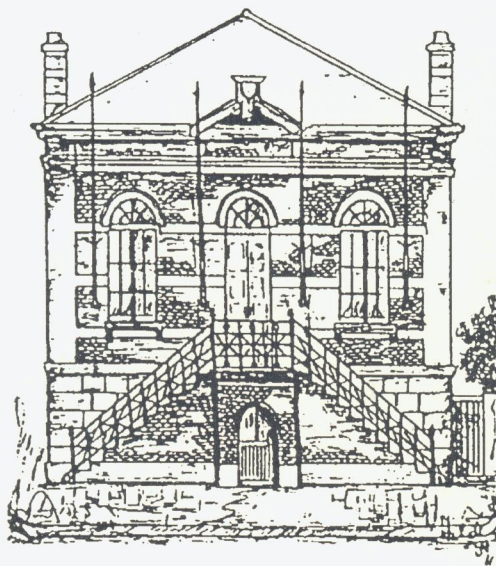

van wirskante

orgaan van heemkudekring 'amalia van solms', baarle-herzog-nassau

jaargang 20, nr. 4
1 december 2005

Heemkundekring 'Amalia van Solms' houdt zich actief bezig met het erfgoed van onze gemeenten. Doel daarvan is:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens beschikbaar te stellen

De kring verzamelt hiertoe informatie over velerlei onderwerpen uit het heden en verleden van Baarle, Castelré, Ulicoten en Zondereigen.

Heemkundekring 'Amalia van Solms'
Het Heemhuis
Kerkstraat 4
2387 Baarle-Hertog (B)

Internet: www.amaliavansolms.org

Bankrelaties:

- Rabobank Baarle-Nassau e.o. rekening: 10.38.94.969
- KBC Baarle-Hertog rekening: 733-3023880-32

Overname van artikelen of gedeelten ervan is slechts toegestaan mits bronvermelding.

van wirskaante

Driemaandelijks tijdschrift
Heemkundekring 'Amalia van Solms'
Baarle-Hertog-Nassau

Redactie: Dré Moors, Piet van der Flaes, Antoon van Tuijl,
Herman Janssen en Peter Tuytelaars.

20de jaargang nr. 4

1 december 2005

INHOUD

Voorwoord	A. Jacobs	202
Ons Tante Nonneke (2)	P. van der Flaes	204
Aon de praot mee (23)	A. Moors	207
Kwartierstaat van Kinderen Olieslagers Koijen	J. Broos	224
Herinneringen aan de oorlog	Mevr. V.d. Put-Verschueren	228
Dood bidden	A.J. van Eijl-v.d. Klashorst	230
Het mysterie van de Vossenbergh opgehelder? (1)	H. Janssen	231
Den Draaiboom in Ulecoote	F. Willemsen	240
Eten, drinken en feesten in de Kempen (Anna Van Noten vertelt)	E. Verbiest	242
Merkwaardigheden (45)	A. van Tuijl	246
Kikkers	P. van der Flaes	252
Arme Amalia (54)	A. van Tijn	254
Aanwinsten BiDoc (22)	L. Luiten	256
Wat was en wat komt	A. van Tuijl	257
Activiteitenkalender 2006	A. Moors	262

Voorwoord

De afgelopen drie maanden was onze heemkundige kalender goed gevuld met verschillende activiteiten. Voor deze activiteiten was er goede belangstelling van onze leden, maar ook van mensen die kennis wilden maken met Amalia. Door het aanbieden van een brede waaier van activiteiten is er voor iedereen wel een onderdeel waarin of waaraan men deel kan nemen.

Onze activiteitencommissie heeft de kalender voor volgend jaar alweer in concept klaar. Mocht je echter nog leuke ideeën hebben dan zijn deze nog steeds van harte welkom. Wij kijken of ze in te passen zijn of we nemen ze mee naar een volgend jaar.

Als wij in het kort naar het voorbije kwartaal kijken dan zagen wij de volgende activiteiten de revue passeren:

- Lokale heemdag op 13 augustus met veel deelnemers en een uitstekend programma.
- Tentoonstelling ‘Geschilderde Baarlese landschappen’ van Antoon van Tuijl. Prachtig schilderwerk van een veelzijdige kunstenaar.
- Open monumentendag op 11 september. Een grensoverschrijdende monumentendag met de Vlaamse schuur in de picture. Goede organisatie, goed weer en heel veel belangstelling.
- Lange wandeling op 15 oktober. Langs oude wegen van Baarle naar Meersel-Dreef en terug. Een echte lange wandeling met bijna dertig deelnemers.
- Fotopresentatie fietstocht naar Santiago de Compostella. Heel veel belangstelling voor deze prachtige foto’s gemaakt tijdens de fietstocht naar Santiago door Dré.

;

Zoals je ziet een waaier van activiteiten georganiseerd vanuit de activiteitencommissie en ondersteund door helpende handen van leden.

Een aantal van deze activiteiten boden wij U aan tegen vriendenprijzen. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door de verkoop van onze heemkalender.

De afgelopen weken zullen de verkopers wellicht al bij U aan de deur geweest zijn. Wij hopen natuurlijk dat U een heemkalender gekocht heeft om ook volgend jaar een aantal activiteiten tegen gunstige prijzen te kunnen aanbieden. Voor deze ondersteuning uiteraard onze hartelijke dank.

Als wij nog even naar de komende activiteiten kijken, dan hopen wij op een ruime belangstelling voor de lopende tentoonstelling 'De mooie kant van Rusland.' Deze tentoonstelling is op 5 november geopend en loopt door tot en met 14 december aanstaande.

Natuurlijk ontmoeten wij onze leden graag op 20 december voor de jaarlijkse kerstviering bij 'de Steppe' in Ulicoten. Voor deze kerstviering ontvangt U nog een uitnodiging.

Op de tweede zondag van het nieuwe jaar, 8 januari 2006, beginnen wij met onze Nieuwjaarsreceptie.

U bent hiervoor welkom op het Heemhuis vanaf 10.30 uur. Natuurlijk staat de koffie/thee voor U klaar. De warme wafel van Cel Gulickx zal er ook dit jaar weer voor U zijn.

Het bestuur hoopt vele leden, sponsors en sympathisanten te mogen begroeten.

Ad Jacobs, uw voorzitter.

Ons Tante Nonneke (2)

Piet van der Flaes

Na het behalen van haar aktes gaf ze les aan de meisjes die middelbaar onderwijs genoten. Het werd voor haar een druk leven. Maar het schonk haar veel voldoening om na een jaar van hard labeur de vreugde te zien bij de leerlingen na de examens. Dit werk heeft zij gedaan tot 1936.

Er was bij de orde een verzoek binnengekomen om in Pontianak, gelegen aan de westkust van het voormalige Borneo in Indonesië een missiepost te openen. Borneo, nu Kalimantan genoemd is na Groenland en Irian Yaya het derde grootste eiland ter wereld. Het is niet minder dan 737.018 km² groot en heeft de meest gevarieerde planten- en dierenrijkdom met soorten die nergens anders voorkomen.

Pontianak was in de negentiende eeuw stinkend rijk geworden door goud- en diamantwinning en door de uitvoer van kostbare houtsoorten, maar ook en vooral niet te vergeten, door scheepspiraterij. Door hard toeslaan van Nederlandse oorlogsbodems werd er op stevige wijze aan deze piraterij een einde gemaakt. De stad verloor hiermede een flink deel van haar inkomsten.

Toen ook de goud- en diamantopbrengsten door uitputting van de mijnen aan belang verloren, kwijnde Pontianak stilletjes weg. De beurscrisis van 1929 gaf de genadeklap. De prijzen op de wereldmarkt donderden in elkaar. In Brazilië stookten de spoorwegen hun locomotieven met koffiebomen en in de V.S. goot men de melk in de sloten langs de kant van de weg. Op de Boerenbonden hier mengde men rode verf door het graan om het zo voor menselijke consumptie onbruikbaar te maken.

Onder zulk gesternte voer vanuit Rotterdam een schip van de KPM met daarop zuster Alberta en vier medezusters het ongewisse tegemoet.

Een paar dagen van tevoren hadden ze diverse spuiten van de dokter gekregen tegen tal van tropische ziekten. Er was een gemeleerd gezelschap

aan boord; soldaten die geronseld waren voor het KNIL, maar ook bestuursambtenaren en plantage-eigenaren.

De reis verliep niet zo gladjes als gewenst. Ze voelden zich alles behalve happy. Zeeziekte sloeg toe. De zusters hingen aanhoudend over de reling. Het was afzien geblazen. En dat was nog maar het begin. Dagenlang voerden zij de vissen, steeds zwakker wordende. Ze waren dolblij toen ze eenmaal de contouren van Java zagen, waar ze debarkeerden en een paar weken op krachten konden komen. De reis werd vervolgd met een kleinere boot die hen bracht naar hun eindbestemming Pontianak.

Die stad was op palen gebouwd, omdat ze in de monding van de Kapuas ligt. In de tijd dat zuster Alberta daar aankwam, waren er nog maar enkele gebouwen opgetrokken in steen. Daar hoorden gelukkig ook de gebouwen bij die de zusters konden betrekken.

Er was ter plaatse al een missiepost van de paters Capucijnen. Een van die paters was dat jaar spoorloos verdwenen. Hij was, zijn brevier biddend, het laatst gezien aan de rand van het oerwoud. Ondanks alle zoektochten met inlanders is er nooit meer iets van hem gezien of gehoord.

Nu moet u weten dat de Dajaks toen nog bekend stonden als kannibalen en het gonsde van de geruchten als dat de pater wel opgepeuzeld zou zijn. Inlanders die bij het zien van een witman of witvrouw met hun lippen smakkende geluiden maakten, werkten niet bepaald op je gemoedsrust.

Zuster Alberta werd ingezet bij het onderwijs. Zij moest ook enkele malen per week naar het paleis van de sultan om hem persoonlijk les te geven in Engels en Frans. Deze vorst, Hamud II, beleed de Islam en heeft tijdens de onderhandelingen met Nederland over de onafhankelijkheid van het voormalige Nederlands Indië een grote rol gespeeld als adviseur van het trio Soekarno, Hatta en Shariz. Hij was een groot staatsman en was op alle conferenties aanwezig en ook bij de overdracht op 27 december 1949.

Na 10 mei 1940 zaten de zusters zonder nieuws uit Nederland. De weinige Duitsers in Pontianak werden door de overheid geïnterneerd en de leden van de NSB ondergingen hetzelfde lot. Na de overval in december 1941 op

Pearl Harbour door de Japanners, waarbij de Amerikaanse oorlogsvloot zowat werd gedecimeerd, begon ook in dat deel van de wereld de oorlog.

Japan had een enorme behoefte aan olieproducten. Borneo bezat hiervan een groot potentieel. Aan de oostkust van dit enorme eiland waren er al oliebronnen in bedrijf, zoals in Tarakan en Balikpapan. De Japanners hebben die reeds in februari 1942 bezet. De Nederlanders vernielden er echter alles. Ze lieten de boortorens in de lucht vliegen met de voorraden en de pijpleidingen. Zelfs de haven werd onklaar gemaakt. De Japanners hadden via uitgeworpen pamfletten gewaarschuwd dat iedereen die zich aan sabotage schuldig maakte, onherroepelijk ter dood zou worden gebracht. Zij hielden woord!

Alle mannen, vrouwen en zelfs kleine kinderen werden ter plaatse gedood. Nog jaren daarna onthoofdde de Japanse Kempetai mensen van wie door verraad bekend werd dat ze een rol gespeeld hadden bij die vernielingen.

Ook Pontianak werd door de Japanners bezet. Alle blanken moesten toekijken toen zij hun overwinningsparade hielden in de stad.

Niet veel later begonnen ze alle blanke mannen op te pakken en een paar maanden daarna ook de vrouwen. De Jappen hadden concentratiekampen gebouwd. Die lagen diep in de bush, dit om ontsnappen moeilijker te maken. Ook onze zusters werden naar zo'n kamp gebracht. In het begin was er nog wel voldoende te eten en te drinken, maar stilletjes aan verminderde dat. Ook de sfeer werd anders, vooral nadat er een nieuwe commandant aantrad. Deze man is later door het Oorlogstribunaal ter dood veroordeeld en opgehangen voor zijn misdaden tegen de mensheid.

Wordt vervolgd

Aon de praot mee (23)..... Louis en Cor Olieslagers “Wij maaken er sund van as iemand gin geloof hee”

Dré Moors

Wie zijn Louis en Cor Olieslagers

Louis en Cor wonen in een bejaardenwoning in het Julianahof. Louis werd geboren op 13 juli 1920 in Baarle-Hertog, in een boerderij achter ‘Den Belzen Bruurs’. Louis is nu dus 85 jaar. De

Louis (85) en Cor (84) zien er nog voortreffelijk uit

vader van Louis, Jan Olieslagers, werd geboren op 5 april 1877 op de Goorweg in Baarle-Nassau. Hij was heel zijn leven boer. Had altijd goede zin. Oudere Baarlenaren zullen ongetwijfeld weten dat hij daarom ‘Piet Plezier’ werd genoemd.

De moeder van Louis, Carolina Meeuwesen, werd geboren op 5 augustus 1881 aan de Heesboom in Baarle-Nassau. In het gezin van vader Jan en moeder Carolina groeiden 11 kinderen op, 4 jongens en 7 meisjes. Louis was de 3e jongste in het gezin. Hij is gelukkig nog steeds op deze aardbol, samen met 2 zussen die non zijn. De vader van Louis overleed op 23 juni 1949 in Baarle-Nassau. Zijn moeder overleed op 6 mei 1955, eveneens in Baarle-Nassau.

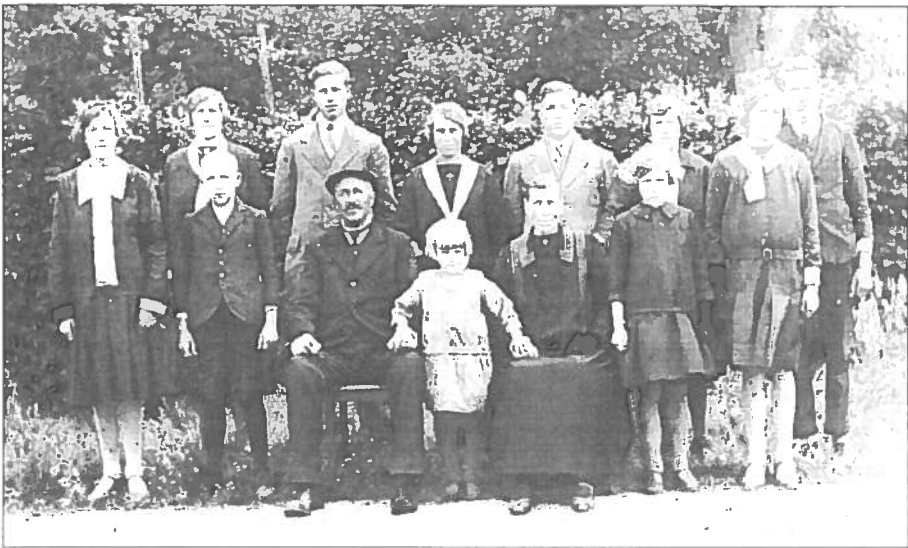
De vrouw van Louis, Cor Koyen, werd op 13 november 1921 geboren in de boerderij aan de Heikant in Ulicoten. Cor is dus een paar weken geleden 84 jaar geworden. Vader van Cor is Cornelis Koyen, geboren op 18 juni 1888 in Meerle (B) en overleden op 10 april 1978 in Alphen. Moeder

Johanna Keustermans werd geboren op 22 augustus 1884 in Meerle (B) en overleed op 24 september 1931 in Ulicoten. De ouders van Cor kregen 9 kinderen, 4 jongens en 5 meisjes. 3 Broers en 3 zussen zijn inmiddels overleden. Bij 1 broer en 2 zussen gebeurde dat kort na de geboorte.

Op 20 mei 1947 trouwt Louis met zijn Cor. Er worden 9 kinderen geboren, 3 jongens en 6 meisjes. Twee dochters zijn helaas overleden. De trotse ouders genieten nog iedere dag van hun kinderen en 13 kleinkinderen. Het 3^e achterkleinkind is -als het goed is- medio november geboren.

Het grootste gedeelte van hun leven hadden Louis en Cor een boerderij op Boshoven. Aan die tijd bewaren zij nog heel veel warme herinneringen.

Zowel Louis als Cor kunnen praten 'als Brugman.' Hun geheugen laat hen bepaald niet in de steek. Gaf oud-smid Jan Geerts uit Ulicoten de vorige keer in Van Wirskaante al aan dat hij bezig was met zijn levensverhaal op de computer vast te leggen, Louis en Cor zijn er al mee klaar! Begin vorig jaar zijn Louis en Cor er eens goed voor gaan zitten. Dat heeft geresulteerd in een keurig boekwerkje met de titel "Oude herinneringen van opa en

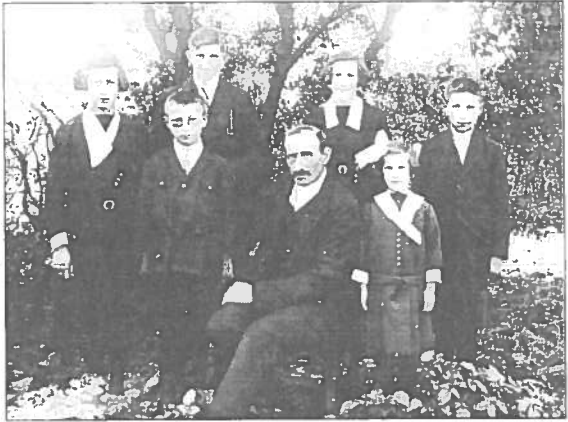

Deze familiefoto is gemaakt in 1930. Links, staande naast vader, is Louis.

oma.” Het is zeer lezenswaardig. Onze heemkundekring heeft een exemplaar van Louis en Cor gekregen voor ons archief. Heel erg bedankt daarvoor!

Zoals gezegd, beiden kunnen hun levensverhaal nog heel goed vertellen. Daar krijgen zij dan ook in deze Van Wirskaante ruimschoots de gelegenheid voor. Er had zelfs nog een tweede rubriek ‘Aon de praot mee’ gevuld

kunnen worden! Maar gelukkig kunnen we als Heemkundekring nog altijd terugvallen op hun geschreven boekwerkje. Daarin valt bijvoorbeeld het een en ander te lezen over hun oorlogservaringen en over de jeugdervaringen van Cor. Leuk is trouwens ook dat Louis nog een aantal oude documenten van zijn ouders, waaronder rekeningen e.d., heeft bewaard. Een paar staan er in dit artikel afgebeeld.

Deze foto van de familie Koyen is gemaakt in 1935. De moeder van Cor en drie kinderen waren toen al overleden. Links op de foto is Cor.

Zijn herinneringen als kind

Louis weet zich nog heel goed te herinneren dat zijn ouders in het boerenbedrijf erg hard moesten werken om de kost te verdienen. “Mijn ouders waren nie rijk. Ene keer han ze nog gin tien gulden in huis. In de buurt was iemand die op den duur un briefke van duzend gulden bij mekaor hai verdiend. Zo’n briefke hai nog nooit iemand gezien. Héél de buurt ging kijken. Mijn vader hai ok veul tegenslag mee ut vee. Koeien han miltvuur. Ze wieren thuis in de grond gestopt, mar pas as de veldwachter was gewiest mee un kanneke petrol om over de dooie koeien te gieten.”

Als Louis anderhalf jaar is, verhuist het gezin naar Boshoven. “Onze pa hee men dikwijls verteld det er unne zwaore storm was gewiest. Hij was bang dat alles op Boskoven tegen de grond zou liggen. Gelukkig viel da

mee. De héél ouwe boerderij mee de nog ouwere Vlaamse schuur stond gelukkig nog overeind. Laoter, is die Vlaamse schuur afgebroken. We waren blij dè we der vanaf waren. Hij waaide gelijk kapot. Ut strooi van de schuur waaide tot veur ut huis. Aon de onderkaant, onder ut aflopend dak van de schuur, zat 'vitsel.' Dè waren gevlochten wilgentakken, besmeird mee leem. De balken in de schuur waren héél oud. Die waren op un aander ok al gebruikt in un nog ouwere schuur. Die balken hebben wij toen de schuur bij ons wier gesloopt, aon Vromans in Alphen verkocht."

Naar school

Louis ging naar de nonnenkleuterschool in de Nieuwstraat. "Elken dag gingen we te voet. We han gin fiets. Ik ging naor school via ut hoog poike (padje) over den akker. Da kwaam uit bij Kees Meeuwesen op den Alphenseweg.

We speulden op school dikwijs pèrd. Dan liepen we mee un stuk ijzer in de mond. Daor wier touw aon vastgemaakt. En unne kameraod die liep dan

De boerderij van Louis en Cor op Boshoven. Toen nog met fraaie Vlaamse schuur.

op unne draf mee ut touw in z'n haanden achter oe aon! Dè ijzer mee twee haaken aon wirskaanten wier normaal gesproken gebruikt om iets aan die haaken te hangen en dan, bungelend aon da ijzer, in oew haand te versjouwen van de ene plak naor de aandere. Vic Theeuwes van de mulder op den Alphenseweg was munne kammeraod. Mee hum ging ik naor de leerschool in de Stationsstraat. Zijn moeder Miet was un héél goei vrouw. Elken dag mos ik irst naor de kerk. Bij Vic thuis liet ik dan mijn brood liggen en ging dan op de fiets van Vic vandaor naor de kerk. As de mies uit was, irst bij Vicce thuis mijn brood opeten, nog wè speulen en dan naor school. Op de laogere school was ik ginne al te beste leerling. Ik zal mar nie op mun eigen stoefen. As we aardrijkskunde han, mos ik altij naoblijven. Ik zee altij, Duitsland, Frankrijk en zo, is niks veur men. Daor kom ik toch nooit. As ik iets van Baol wit, dan is dè genogt! Ik kos ok nie schoon schrijven. Mister Verschueren vroeg es: wè wilde gij worden? Ik zee, marechaussee. En hij zee toen: da kan nie. As gij un proces het geschreven kan niemand da lezen! Op school was ik den enige van den achterste Boskoven, zo noemden ze da waor wij woonden. Van den veurste Boskoven zaten Louis en Guustje van den Heijning en Jan Seegers op school. Kattekwaod heb ik op school nooit uitgehaold. Was gèf braaf docht ik toch. Mar naor school gaon was nie menne hobby. Ik knikkerde gère. Bij de koster, schuins tegenover de Hollandse kerk, kochten we wel eens zestien knikkers veur éne cent. Hoofdmister Luijben vroeg eens of er iemand aardappels thuis hai. Die van hum waren op. Ikke menne vinger omhoog. Ons vaoder gaf hum toen unne zak gratis. Toen was ik unne goeie. Zonne goeie zelfs, da ik mee Fien Schrobbers mee mocht helpen om ut Heilig Hartbeeld bij de kerk te versieren mee blommen! Omdat ik zo dikwijls naor de kerk ging mocht ik eens mee de misdienaors gratis naor den dierentuin in Antwerpen. We waren nieuwsgierig in zo'n grote stad. Mee un paor kameraden liep ik echter verloren in Antwerpen. We wiesen ginne pad meer. Toen de weg gevraagd. Wè was de mister blij det ie ons wir terug haai!"

Vic Theeuwes van de mulder is zijn kameraad De vader van Vic, Frans, was molenaar aan de Alphenseweg. Louis was graag in of bij de molen en moest ook wel eens meehelpen. "Ik mos helpen as de wind gedraaid was.

Dan mos héél de kap en de wieken gedraaid worden. Kruien noemden ze da. Vader Frans riep dan héél hard: Kom helpen! Mee unne ijzeren ring wier het spel vastgelegd rond unne paal in de grond. Frans hai héél gère oostenwind. Dan hedde gin buien. Mar as er veul westenwind kwam, dan riep Miet: Frans, Frans, kekt de locht toch eens! De vang (rem) er op! Frans trok dan aon un touw en dan stopte ie. As er langere tijd ginne wënd was, mossen we bij de kapel op Nijhoven un kerske op gaon steken. Oh ja, Frans hing dikwijls uit un raomke van de meulen naor buiten te kijken. Pauwke, de vaoder van den Belze burgemister, was post. Elken dag brocht ie unne krant bij Trees Martens, un bietje wijer den Alphenseweg op, richting durp. Den hond van Frans zat dan al un half uur te wochten. Mee det ie Pauwke zaag, zette ie aon. Zunne bek open en unne kraant er in en in galop naor Frans de mulder die dan wir wa te lezen hai.”

Herinneringen aan de brandweer, trein en carbidlantaarn

De brandweer van tegenwoordig kan gelukkig beschikken over veel materiaal, water en manschappen. Dat was volgens de jeugdherinneringen van Louis wel anders. “As er in die tijd un huis of boerderij in brand stond, mos de brandspuit mee un pèrd daor naor toe getrokken worden. In de kerk trokken ze dan aon de klok. Stormen noemden ze da. Bim, bim, bim, bim. Dan ging de pampier mee de fiets al blazend op unne hoorn door het dorp. En den bakker ging dan mee ingespannen pèrd en den brandspuit mee geweld naor den brand. Ter plaotse wier ut pèrd uitgespannen en kreeg ie iets over hum. Hij was dan altij zeiknat van ut zweet. Waoter was er nie. Ze han geluk as er unne sloot in de buurt was mee wè waoter. Naoderhand zen er gelukkig brandkuilen gekomen. In elk buurtschap ene.”

De trein kwam dagelijks vlak langs het buurtschap Boshoven. Louis ziet dat nog voor zich. “Toen ik klein was, ree er nog unne volkstrein. Er zaten allerlei mensen en juffrouwkes in. Bij den overweg mossen we waochten. Er wier dan over en weer gezwaaid. Jongen, jongen, wij dochten dan dè we al unne hele vent waren. Mijn vaoder ree vruger dikwijls mee den trein naor den Bossche mart om daor unne vaars te kopen. Hij vertelde det er was afgesproken det as ie terugkwaam en iets gekocht hai, hij dan mee

unne rooie zakdoek zou zwaaien. Dan mos iemand van ons mee unne stok naor ut station van Baol om daormee de koei op te stouwen. In dieën trein waren veewaogens, kolenwaogens en natuurlijk ok personenwaogens. Jè, er zat zelfs unne grote tank mee gier in van de wc's uit Tilburg. De boeren han toen unne vierkante gierkist. Achterin zat unne stop. Dan den akker op. Alle zes meters wier un kuiltje gemaakt. Daor ging de gier in en die wier dan mee gierscheppen over ut laand gezwierd."

Een fiets had Louis niet toen hij nog kind was. Zijn broer Peet, het latere raadslid, wel. "Onze Peet was tien jaor ouwer as ik. Die hai wel unne fiets, mee unne carbidlamp nog wel. Van hum kreeg ik unne cent as ik zunne fiets in orde maakte. As de karbid uitgewerkt was, was da net poeier. Dan dee ik daor schone klotjes in. Boven in dee ik waoter. Door un schroefke los of vast te draaien, druppelde er dan meer of minder waoter in. En da betekende meer of minder liecht. Dieën karbid kostte twaolf en un halve cent per pond. Hij was te koop bij Guust Puij op de Singel."

De belevenissen van Louis tussen zijn 12 en 27 jaar

Het is de tijd dat Louis mee gaat helpen op het bedrijf van zijn vader. Ook aan die jaren denkt hij met plezier terug. Echt vervelende dingen schieten hem niet te binnen.

"Ik mos wel hard werken, mar da mos de jeugd in dieën tijd allemaol. Zo heb ik dikwijls zat de potstal uitgemest. De verse stront achter de achterpoten van de koeien wier mee unne emmer opgeschept en buiten op unne hoop gegooid. Er zat ok veul mest ónder de koeien. Da kos wel unne meter dik zijn en was kaai droog. Mee unne stik of grijf, staken we dieën mest tot blokken. Op unnen gegeven moment mossen de koeien dan een heel stuk leger gaon staon. Da durfden ze dikwijls nie, want ze keken dan in un gat. Dikwijls mossen we zon'n bange koei mee twee man omdouwen. De koeien kwamen in dieën tijd nooit buiten. Er was ginnen pindraod, jongen. Er was gin een waai afgemaakt. We maaiden het gras mee unne zeis en brachten dè mee un kèr naor de stal. In dieën potstal wieren de koeien gemolken. Unne troep was het er! Er viel haor en allerlei andere troep in de melk. Die wier dan wel gezift mee unne zeiger, noemden ze da. Daor laag unne

handdoek over. Laoter wieren er ok nog twee watjes veur te zeven tussen gelee. Zo bleef de melk toch nog un bietje gèf. Un medje van Slockers kwaam dikwijls melk haolen. Ik snapte nie dè ze dieën melk lusten!”

In die jaren verdient Louis een centje bij met het schudden van stro. “In de winter gebeurde da bij de boeren. Het mos mooi lang strooi zijn en het korte strooi moest er uit. Dan gingen er drie boskes bijeen en daor twee baanden om. Alles wier mee unne scherpe zeis aan de onderkaant afgesneeën. Da noemden ze geschud strooi en werd per duzend kilo verkocht. ’s Avonds in de schuur moesten we mee de petroleumlamp aon, unnen hele aovond bandjes losknopen. Ik verdiende dan veur het helpen van onze Peet éne cent per aovond. Mar onze Peet verdiende unne gulden per aovond!”

In Zondereigen hadden de ouders van Louis een stuk weiland liggen. Ook daar ging Louis werken. “Rechts op Ginhoven, daor de bemden in. Daor laag die waai. Het was moergrond. Heel nat. Un rijf konde daor helemoal in de grond steken. In den donkerte reeën we thuis weg. As ut licht begos te worden, waren we daor. Het irste jaor, toen ik virtien was, kos ik zelf mijn zeis nog nie scherpen. Da deeën de aanderen. In de middag eten, efkes slaopen en dan het gras nog breken en uit elkaor gooien. Het was unne hele kunst om de kèr te laaien. Aon ut Vosserschoor heb ik ok nog gewerkt in

zonne bemd. Die was één hectare groot. In ut midden was unne bult waor ge mee pèrd en kèr kos komen. De rest mossen we tot hopen zetten. Unne dag laoter staken we twee lange houten onder zonne hoop hooi en mar draogen. Da was werken!”

1940, zo te zien een goed hooi-jaar. Het paard van Louis stampet met zijn 4e poot naar lastige vlieden

Iedere zondag ging Louis om tien uur naar de kerk. Na afloop bleven dan veel boeren buiten

nog wat nabuurten. Zeker in het voorjaar. “Dan kwamen er hengstenboeren mee unne hengst in de Nieuwstraot pronken. Die pèrden waren prachtig opgemaakt mee vlechtjes en zo. Dan mos ie stappen en draoven. Iemand liep er achter mee un zweepke en un doske mee klein geld. Da rammelde flink en die hengsten zetten dan hun oren op. Schoon was da. Den beste en schoonste hengst wier deur de boeren uitgezocht. Die mos dan de merrie van dieën boer dekken. En den hengst mar laachen!”

Alles moest vroeger met paard en wagen vervoerd worden. De wegen waren slecht, de afstanden vaak groot. Toen zijn broer Fons in 1942 aan de overzijde een boerderij ging bouwen, moest Louis stenen gaan halen in Turnhout. “Ik mos de stenen gaon haolen aan de vaart. Met de heen- en terugreis, inclusief het laden en lossen, was ik den hele dag onder de pannen. Ik heb nog gezien dat un zwaor dikke vrouw mee un lang touw, unne boot mos trekken. En heure vent zaat aon ut stuur. Ik heb ok veul pèrden unne boot zien trekken. En as die dan na verloop van tijd aon unne boer verkocht wieren, liepen die bij ut ploegen altij scheef over den akker. Ze waren nie aandere gewend dan scheef te lopen.

Ik laoide 2000 belskes van anderhalve kilo. En rammelen dee de kèr op de weg! Bij ut aonzetten ging ut pèrd deur ut gewiecht wel eens op de knieën. Laoter was ik zo slim om midden op de ronding van de weg te gaon staon. Naor de kaant liep dè af en dan kos ie gemakkelijker op gang komen. Ik heb verschillende weken op en neer naor Turnhout gewiest. Ut was gin kwaoi werk, ik was tenminste twee kilo zwaorder geworden.”

Circus

“Ut Sint Annaplein was vruger unne akker. Laoter un waai mee heel veul klèver er op. Ik weet nog det er unne sloot langs liep, richting Alphenseweg. Heel ut afvalwaoter van Baol wier er deur afgevoerd. Op un gegeven moment stond er un circustent op ut plein. De pèrden mochten volop klèver eten. In de aovonduren was ut veurstelling. Ze kregen er van langs mee un zwipke en ze zetten stevig aon. In de loge zaten vrouwkes mee heel schoon kleren aon. De pèrden komen in den bocht waor die vrouwkes zitten en wè gebeurt er: de pèrden staon van de klèver aon ut schijt en spuiten dunne

stront over de schone kleeckes van die vrouwen! Afijn, ze pakten dur spullen en gingen toen mar naor huis.”

Smokkelen

In de veertiger jaren smokkelen in Baol heel veel mensen. Louis bleef niet achter. “Ik heb van alles gesmokkeld. Eieren ok nog wel. In Bels was alles duurder, behalve de tabak. Ut miste heb ik rog gesmokkeld. Ging da halen tot in Alphen toe. Unne boer maakte daor wa hopen groen en tastte daor zakken rog onder. Hij zee dan: onder den zoveelste hoop zit de rog. In ut donker droegen we zakken van veertig kilo naor Jaoneke van Tilburg, neffe die twee grote lindebomen in de nieuwe wijk. Van daoruit ging alles deur naor Bels. Jaoneke hield dan zijn hand veur de lamp want niemand mocht wa zien. Er wier verteld dat ie wel un ton vol mee geld hai staon. Zoveul had ie er mee verdiend. Gelukkig ben ik nooit deur de commiezen gepakt.”

Voor de rechter

Louis: “Ik ben in mijn leven twee keer veur de rechter motten komen. Ene keer omdè ik zonder vergunning bomen hai gekapt. Den aandere keer was in 1943. Ik hai ut spleetje waaruit liecht van de koplamp van mijn fiets kwaam, un bietje groter gemaakt. En dè mocht nie want alles mos verduisterd zijn. Halt, zee unne rijksambtenaar. Ik mos un proces van vijf gulden betaolen. Ik zeg, dè betaol ik nie. Toen mos ik veur de rechter in Tilburg komen. Ik mos lang wochten. Alles bij mekaor, inclusief het fietsen, kostte me da vier uur. Nefte men zat un meske. Heur rokske trilde van de zenuwen. Ze hai mee durre vriend in ut bos gezeten. Toen ik veur de rechter stond zee ik det ik gin geld hai. De rechter zee: Geen geld en dan uit dat smokkeldorp komen! Ik zal er vier gulden van maken. U kunt hieronder betalen. En zo hai ik toch mar unne gulden verdiend, un kwartje per uur!”

Koe ziek

Een veearts kwam volgens Louis vroeger niet vaak op de boerderij. Dikwijls losten de boeren zelf gezondheidsproblemen bij de dieren op. “Un gezonde koei hee wèrme horens en oren. As ie un kou gepakt hee, dan nie. Dan staken we een jutezak over durre kop en die bleef er lang aon. Da werkte

goed. Een paor schoft naoderhaand waren ze weer lekker wèrm. Witte gij hoe dikwijls det un koei herkouwt? Vijf keer? Neie, wel vijfenveertig keer! As un koei opgelopen was, zat er te veul lucht in de pens. We staken dan un buigzaome slang van roestvrije ijzerdraad via dur bakkes in de slokdèrm. Unne meter diep wel. Dan kwaam ut gas eruit en da stonk verschrikkelijk. Er is wel eens ooit un boerderij afgebraand omda den boer unne aonsteker aon dee. Potverdomme. Heel de tent brandde af! Ook as er un stuk biet of zo in de keil van de koei zaat, probeerden we die mee de slang met unne dot slaaiolie er aon, deur te douwen tot het end van de slokdèrm.”

Het is 1942. Louis melkt een van zijn koeien

Louis gaat uit, leert Cor kennen en trouwt met haar

“Alleen op zondagaovond ging ik uit. Mar irst de koeien melken. Dan naor het dorp. Kaort speulen bij Toon van Mieke Olieslaogers op de Singel. Of biljarten bij Hoefnaogels bij de Belze kerk. Om tien uur kwaam de veldwachter en mossen we naor huis. Daansen heb ik nooit gedaon.” Ook Cor vertelt dat ze nooit is gaan dansen. “Mar ik ben nooit bang gewiest om er over te schieten,” aldus Cor. Louis: “Bij ut café van Jan Huijben bij de kapel op Nijhoven ging ik wel eens jokeren. Het was al wè as er un meske mee dee. Dochter Jo jokerde wel eens mee.”

Tijdens een paardenconours in Ulicoten leert Louis zijn Cor kennen. Dat gebeurt bij Tineske

Het gezin Koyen in 1939 gezellig bijeen rond de platte buis. Zie het fraaie tegelwerk

Oomen aan de Chaamseweg. Cor en Louis in koor: “Het klikte meteen. Heb ik jou toen al een kusje gegeven Cor?” Cor denkt na en blijft het antwoord schuldig. Louis: “Het was vruger nie veul. Ik heb jou toen wel mee de fiets naor huis gebrocht. Om de veertien daogen zagen we mekaor. Heur ouders kenden die van men al un bietje. Er woonden twee zusjes van men, de twee nonnekes, in Ulicoten. Un aandere bruur en zus wonden er ok. Het ging goed omda we alle twee van boerenafkomst waren. Han ok un goei geloof. Wij hebben vier en een half jaor verkering gehad.” Voor beiden geldt dat ze van te voren nooit verkering hebben gehad met een ander. Louis: “Jè, ik heb er wel eens eentje naor huis gebrocht, mar da haolde nie veul uit. Gij toch ook nie hè Cor?” “Neie, ik ok nie,” aldus Cor. Louis: “Ik ging altij mee de fiets naor Ulicoten. Eén keer mee ut pèrd toen er héél veul sneeuw laag. Heur ouwers zeeën, bent ut pèrd mar aon den hooitas. Nou,

29 mei 1947 is een grote dag in hun leven. Louis en Cor geven elkaar hun jawoord

dè vond ie mar wè lekker. Hij hai tenminste un gat in de hooitas gewreten. We zen weinig uitgegaon. Ene keer naor de film. Toen wij trouwden, wiesen we van niks. Onze Jaon wonde bij Harrie van Toontjes. Daor was unne geestelijke. Onze Jaon zee tegen hum: As ik nieuwe klompen mot hebben, mag ik die passen. Daor doe ik nog gin jaor mee. Mar mee un vrouw maag ik helemaal niks. En daor motte heel oe lèven mee doen! De geestelijke wis nie wa te zeggen!”

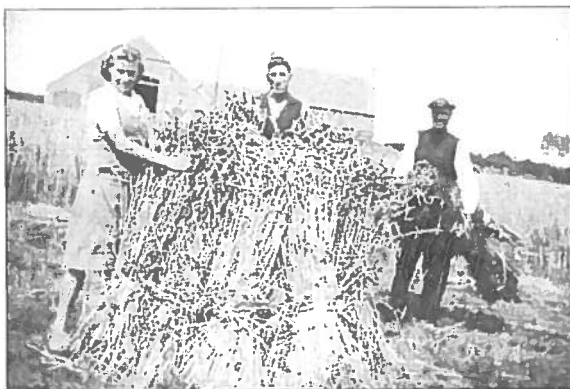
Louis en Cor trouwden in de kerk van Ulicoten. Feesten deden ze bij Cor thuis. Cor: “Er kwaam unne kok om eten te maoken. Het was schoon weer. Toen zen we naor de Bernarduskapel gegaon en daor nog wa gebid. In de middag gingen we naor Tilburg. Daor wier één trouwfoto gemaakt. In de avonduren kwam iemand

op ut fist op unne monica speulen. Om twaolf uur zen we op de fiets naar Baol gegaon.” Louis: “We trouwden bij men ouders op Boskoven in. Jongen, jongen, ik zie me daor den irste keer nog staon veur het bed! Nooit gezien! Ik snap nie det ik geslaopen heb! Ut was echt un nieuwke!”

Een hard, maar fijn boerenleven op Boshoven

Louis en Cor vinden hun draai op Boshoven. Moeten hard werken maar doen dat graag. Omstreeks die tijd wordt de weg op Boshoven over ongeveer 700 meter tot de Alphenseweg opgeknapt. Het slechte zandweggetje wordt in 1927 een klinkerweggetje. Louis: “Het aandere stuk van Boskoven langs Louis van den Heijning richting durp, wier pas in 1956 opgeknapt. Ik heb daor nog un foto van. In de schuur bij Guustje van den Heijning en van Floor Seegers hebben we toen nog goed gefist.” Precies één jaar na hun huwelijk, wordt het eerste kind geboren. Helaas overlijdt hun dochtertje al heel snel na de geboorte. Louis: “Boeren heb ik altij gère gedaon. We han best veul grond. Ok haai. Laoter ok nog vier hectare waai in Ulicoten. Alles dee ik mee ut pèrd. Ik kocht nog eens unne Lux bij Snelskes in Alphen. Ik zeg, hij is toch nie gedekt zeker? Dan mot ik hum nie. Snelske zee niks. Zeuven maonden laoter. Zun uiers begossen te werken. Op 24 juli, midden in den oogst, gaot ie veulen! Hij hai unne kaoie naovel. Van den dierenarts mos ik er jodium aon doen. Ik zeg Frits, want zo noemde ik mun pèrdje, gao liggen jongen. Nao drie daogen kende ie ut al. Ik

hoefde mar tegen zunne veurpoot te douwen, dan viel ie al om. Laoter kwamen er pèrdeschatters. Die wiesten nie wè ze zagen toen ie ging liggen as ik da vroeg. Ik zeg tegen die mannen, hij kan nog bidden ok! Ik dee zun veurpootjes kruiselings over mekaor en daor laag ie te

Tarweschoven worden in 1943 door Louis (midden), zijn zus Emma en zijn vader tot hopen gezet

Broer Fons houdt een toespraak bij de officiële opening van de vernieuwde Boschovenseweg in 1956. Links Cor met 4 van haar kinderen. Schuin achter burgemeester de Grauw staan broer Peet en Louis

bidden. En die boeren laachen! Toen ie drie jaor was heb ik hum verkocht aon Schrijvers van de Hoogstraotensebaon.”

Louis had ook fokzeugen. En die moesten natuurlijk in verwachting raken. “Ik brocht de fokzeugen altij naor Klein Bedaf. Daor han ze unne goeie beer. Den oudste zeug wies precies hoe laot ut was. Die snapte ut en ging er gère naor toe. As ik mee de kèr daor in de buurt over de klinkers ree, wier ze ongeduldig. Ze rook den beer. As den beer er bij was gewiest, kos ze meteen mee terug nor huis. Jonge fokzeugen bleven soms bekaanst un week daor. Ze waren nog nie tochtig. Iederen dag efkes den beer er bij. Mar op unne gegeven moment wieren de fokzeugen dan toch tochtig en kregen ze zin.”

In 1984, Louis is dan 64, stopt hij met zijn boerenbedrijf.

Hun oude dag

De laatste jaren zijn Louis en Cor erg gelukkig in hun bejaardenwoning aan het Julianahof. Ze kijken met tevredenheid terug op hun leven. Op vakantie gaan was er niet bij. Hoewel, Louis ging 7 keer naar Lourdes. Cor 8 keer. In die jaren gebeurde dat altijd met de bus van Jos van Raak. Tegenwoordig staan ze 's morgens om een uur of acht op. Cor drinkt rond tien uur een kopje bouillon. Ze doen dikwijls samen boodschappen. Ze koken zelf. Doen samen de afwas. Na het middageten gaat Cor een uurtje naar bed. Louis klopt dan de mat uit, stofzuigt en schilt de aardappelen. In de avonduren kijken ze een beetje TV of spelen rummikub. Soms luisteren ze naar zelf opgenomen muziekprogramma's. Cor: "De zangeres zonder naam, Jantje Smit en K3, die horen en zien wij graag." Elke zaterdag gaan ze naar de kerk en in de zomer elke woensdag naar de kapel van Nijhoven. Louis: "Wij hebben veel steun aan ut geloof. Kunde nie geloven. Wij maoken er sund van as iemand gin geloof hee."

Gevraagd naar zijn hobby's moet Louis even nadenken. Een van zijn dochters die net met haar man is gearriveerd om een potje te kaarten, helpt hem een handje. "Konijnen vangen, tuinieren," zegt zijn dochter. "Oh wocht es," zegt Louis dan. "Ik ben specialist in ut mollen vangen. Ze noemen men de mollenkoning. Ik heb wel veertig klaanten. Bij boeren en burgers vang ik de mollen uit ut gazon. Vooral vlak nao de winter, want dan is het

Gemeente HAARLE-NASSAU. Jensems Baarle-Nassau
 R.K.P.Z. school te Melsjen Ulicoten.
 Wijk _____ No. _____
 Volnummer van het kohier _____

S C H O O L G E L D

Door U _____ is over het tydvak
 1 April 1923 - 31 Maart 1924 aan SCHOOLELD verschuldigd een bedrag
 van f. 36 gulden voor 3 kind(eren) op 1 April il. bovengenoemde
 school bezocht(en), berekend naar een inkomen van f. _____ overeen-
 komstig Uwen aanslag in de Ryksinkomstenbelasting 1923/1924.

U wordt verzocht dit bedrag te betalen in VIER termynen te voldoen
 ten Gedeentekante vds of op de vervaldagen: zynde resp. 1 Juli,
 by het Hoofd-der School 1 October, 1 Januari en 1 April.
 By de betaling gelieve men dit biljet mede te brengen.
 Baarle-Nassau, 15 Mei 1923.
 De Gedeente-ontvanger,
 A. DIEVEN.

VOLDAAN	VOLDAAN	VOLDAAN	VOLDAAN
den 2 JULI 1923	den 16 OCT. 1923	den 1 JAN. 1924	den 28 APR. 1924
<i>[Handwritten signature]</i>	<i>[Handwritten signature]</i>	<i>[Handwritten signature]</i>	<i>[Handwritten signature]</i>

Aanslag schoolgeld van 36 gulden voor zijn vader in 1924. Het jaarinkomen bedraagt 2.400 gulden

Beiden zijn tevreden over hun gezondheid, hoewel ze alle twee in 2000 ernstige gezondheidsproblemen hadden. Louis: "Ik heb toen in den Klokkenberg vijf nieuwe omleidingen gekregen. Ik kan gelukkig nog altijd fietsen, gaon en autorijen." Cor: "Ik had in 2000 maogkanker, mar ut was gelukkig nie uitgezaaid. Ik heb vier keer chemo gehad en twintig bestraolingen. Fietsen kan ik nie mir. Mar mee de rollator goi lopen nog goed."

Zoals zij zich nu voelen, willen ze nog best wat ouder worden. Louis: "Elk jaor is meegenomen. Over anderhalf jaor zijn we zestig jaor getrouwd. Dè willen we gère haolen." De kinderen zien ze dikwijls of bellen regelmatig. Daar zijn ze heel erg blij mee. Als ze dat zeggen stralen hun gezichten een en al blijdschap en tevredenheid. Als ik een paar foto's van het gelukkige echtpaar maak, kan Louis zijn vrouw niet loslaten. Zijn stevige omarming en de manier waarop zij elkaars hand vasthouden, zegt heel veel. Héél erg mooi om dat mee te maken.

Afscheid

Louis en Cor, het was een groot genoeg om met jullie te kletsen. Namens alle leden van onze Heemkundekring wensen wij jullie samen nog heel veel fijne jaren. Wij hopen dat jullie nog heel lang samen mogen blijven. En als jullie over anderhalf jaar het zestigjarig huwelijk vieren, laten wij zeker iets van ons horen!

Kwartierstaat van Kinderen Olieslagers Koijen

Jan Broos

Generatie I

1. Kinderen Olieslagers Koijen.

Generatie II

2. Ludovicus Johannes Olieslagers, zn. van Johannes Baptist Olieslagers en Carolina Meeuwesen, geb. Baarle-Hertog op 13 jul 1920, tr. Baarle-Nassau op 20 mei 1947 met
3. Maria Cornelia Koijen, dr. van Cornelius Koijen en Johanna Maria Keustermans, geb. Ulicoten op 13 nov 1921.
Uit dit huwelijk
 1. Kinderen Olieslagers Koijen Olieslagers Koijen.

Generatie III

4. Johannes Baptist Olieslagers, zn. van Petrus Olislaegers en Maria Catharina Dickens, geb. Baarle-Nassau op 5 apr 1877, ovl. Baarle-Nassau op 23 jun 1949, tr. Baarle-Nassau op 18 feb 1905 met
5. Carolina Meeuwesen, dr. van Gerardus Franciscus Meeuwesen en Anna Cornelia Verhulst, geb. Baarle-Nassau op 5 aug 1881, ovl. Baarle-Nassau op 6 mei 1955.
Uit dit huwelijk
 2. Ludovicus Johannes, geb. Baarle-Hertog op 13 jul 1920, zie 2.
6. Cornelius Koijen, zn. van Petrus Koijen en Maria Antonia Hendrickx, geb. Meerle op 18 jun 1888, ovl. Alphen en Riel op 10 apr 1978, tr. voor 1922 met
7. Johanna Maria Keustermans, dr. van Cornelis Josephus keustermans en Cornelia Marijnissen, geb. Meerle op 22 aug 1884, ovl. Breda op 24 sep 1931.
Uit dit huwelijk
 3. Maria Cornelia, geb. Ulicoten op 13 nov 1921, zie 3.

Generatie IV

8. Petrus Olislaegers, zn. van Leonardus Olislaegers en Maria Kniknie, geb. Baarle-Nassau op 3 feb 1822, tr. Baarle-Nassau op 3 apr 1869 met
9. Maria Catharina Dickens, dr. van Cornelis Dickens en Johanna Catharina Verhoeven, geb. Weelde in 1838.
Uit dit huwelijk
 4. Johannes Baptist Olieslagers, geb. Baarle-Nassau op 5 apr 1877, zie 4.
10. Gerardus Franciscus Meeuwesen, zn. van Cornelis Josephus Meeuwesen en Joanna Adriaansen, geb. Baarle-Nassau op 4 feb 1849, tr. Baarle-Nassau op 19 jan 1874 met
11. Anna Cornelia Verhulst, dr. van Johannes Baptist Verhulst en Anna Maria Pelkmans, geb. Baarle-Nassau op 14 mrt 1850.
Uit dit huwelijk
 5. Carolina, geb. Baarle-Nassau op 5 aug 1881, zie 5.
12. Petrus Koijen, zn. van Christianus Koijen en Dimphna Deckers, geb. Meerle op 10 mei 1848, ovl. Meerle op 4 dec 1889, tr. (2) Meerle op 22 nov 1879 met Cornelia Hendrickx, dr. van Adriaan Hendrickx en Joanna Zegers, geb. Wortel op 19 dec 1852, ovl. Meerle op 4 sep 1883, tr. (1) Meerle op 4 aug 1884 met
13. Maria Antonia Hendrickx, dr. van Adriaan Hendrickx en Joanna Zegers, geb. Wortel op 14 dec 1847, ovl. Meerle op 13 sep 1911.
Uit dit huwelijk
 - 6a. Cornelius, geb. Meerle op 18 jun 1888, zie 6.
 - 6b. Jan, geb. Meerle op 30 mei 1885, ovl. Meerle op 19 mrt 1887.
 - 6c. Maria Cornelia, geb. Meerle op 25 dec 1886, ovl. Meerle op 19 apr 1971.
14. Cornelis Josephus keustermans, zn. van Joannes Ceustermans en Anna Maria Versmissen, geb. Baarle-Hertog op 31 jul 1853, tr. Baarle-Hertog op 23 okt 1880 met
15. Cornelia Marijnissen, dr. van Jacobus Antonius Marijnissen en Catharina Oers van, geb. Baarle-Nassau op 27 mei 1857.
Uit dit huwelijk
 7. Johanna Maria Keustermans, geb. Meerle op 22 aug 1884, zie 7.

Generatie V

16. Leonardus Olislaegers, zn. van Joannis Olislaegers en Helena Jacobs, ged. Baarle-Nassau op 7 jun 1787, ovl. Baarle-Nassau op 15 sep 1848, kerk.huw. Baarle-Nassau op 24 dec 1816 met

17. Maria Kniknie, dr. van Cornelius Remigius Kniknie en Adriana Pauli Kools, ged. Baarle-Nassau op 11 sep 1788, ovl. Baarle-Nassau op 19 mrt 1842.

Uit dit huwelijk

8a. Adriaan, geb. Baarle-Nassau op 23 apr 1828.

8b. Petrus, geb. Baarle-Nassau op 3 feb 1822, zie 8.

18. Cornelis Dickens, zn. van Joannes Baptist Dickens en Joanna Michielsen, geb. Weelde op 13 jun 1807, tr. Weelde op 25 jul 1833 met

19. Johanna Catharina Verhoeven, dr. van Johannes Baptist Verhoeven en Anna Maria Jespers, geb. Baarle-Nassau op 12 jan 1806, ovl. Baarle-Nassau op 14 nov 1856.

Uit dit huwelijk

9. Maria Catharina, geb. Weelde in 1838, zie 9.

20. Cornelis Josephus Meeuwesen, zn. van Gerardus Meeusen en Cornelia Wens, geb. Baarle-Nassau op 11 okt 1809, ovl. Baarle-Nassau op 19 apr 1878, tr. voor 1850 met

21. Joanna Adriaansen, dr. van Gasper Adriaansen en Adriana Dierckx, geb. Baarle-Nassau op 11 jun 1812.

Uit dit huwelijk

10. Gerardus Franciscus, geb. Baarle-Nassau op 4 feb 1849, zie 10.

22. Johannes Baptist Verhulst, zn. van Jan Baptist Verhulst en Maria Hoof van, geb. Beerse op 16 jan 1810, ovl. Baarle-Nassau op 4 aug 1883, tr. voor 1850 met

23. Anna Maria Pelkmans, dr. van Corneel Pelkmans en Maria Catharina Mertens, geb. Merksplas op 25 aug 1815, ovl. Baarle-Nassau op 14 dec 1890.

Uit dit huwelijk

11a. Anna Maria, geb. Baarle-Nassau op 29 aug 1858.

11b. Cornelis, geb. Merksplas circa 1846.

-
- 11c. Maria Catharina, geb. Merksplas op 19 aug 1846.
11d. Anna Cornelia, geb. Baarle-Nassau op 14 mrt 1850, zie 11.
24. Christianus Koijen, zn. van Petrus Coijen en Elisabeth Swaenen, geb. Meerle op 27 dec 1816, ovl. Meerle op 11 mrt 1893, tr. Meerle op 23 nov 1843 met
25. Dimphna Deckers, dr. van Cornelis Deckers en Johanna Boxel van, geb. Meerle op 3 mei 1819, ovl. Meerle op 19 apr 1898.
-
- Uit dit huwelijk
12. Petrus, geb. Meerle op 10 mei 1848, zie 12.
26. Adriaan Hendrickx, tr. met
27. Joanna Zegers.
Uit dit huwelijk
- 13a. Maria Antonia, geb. Wortel op 14 dec 1847, zie 13.
13b. Cornelia.
-
28. Joannes Ceustermans, zn. van Cornelis Ceustermans en Anna Goren, geb. Meerle op 26 jul 1807, tr. Baarle-Hertog op 10 jan 1845 met
29. Anna Maria Versmissen, dr. van Cornelis Versmissen en Cornelia Ballaert van, geb. Baarle-Hertog op 7 nov 1816.
Uit dit huwelijk
- 14a. Franciscus Keustermans, geb. Baarle-Hertog op 17 jun 1856, ovl. Baarle-Nassau op 20 jun 1928.
14b. Joannes Keustermans, geb. Baarle-Hertog op 31 jul 1853.
14c. Cornelius Jacobus Keustermans, geb. Baarle-Hertog op 16 nov 1860.
14d. Cornelis Josephus Keustermans, geb. Baarle-Hertog op 31 jul 1853, zie 14.
30. Jacobus Antonius Marijnissen, zn. van Adrianus Marijnissen en Catharina Willemsen, geb. Postel, tr. Rijsbergen op 8 jan 1853 met
31. Catharina Oers van, dr. van Hendrik Oers van en Dingena Meiren.
Uit dit huwelijk
15. Cornelia, geb. Baarle-Nassau op 27 mei 1857, zie 15.

Voor de gehele stamboom (generaties 1 t/m 13), zie onze website:

www.amaliavansolms.org

De kwartierstaat van Jan Kusters en Jos Kin is ook op deze site geplaatst

Herinneringen aan de oorlog

Mevr. V.d. Put-Verschueren

Wij waren thuis met negen kinderen, allemaal geboren op de Kievit in Baarle-Nassau. Onze ouders waren Egidius Verschueren en Francisca Vermonden. Op 1 maart 1940 was ik veertien jaar geworden en op 10 mei in datzelfde jaar brak de oorlog uit.

Crisis

Uit mijn jonge jaren van voor de oorlog is mij een bepaald voorval altijd bijgebleven. Ik kwam eens uit school en vader en moeder stonden onder de afhang van onze boerderij. Daar stond bij ons in die tijd de dorsmachine. Onze ouders vertelden dat er mensen waren gekomen die een of ander poeder in de gedorste tarwe gestrooid hadden. Het waren mensen van de overheid. Die moesten dat doen. Nu konden wij die tarwe niet meer gebruiken voor menselijk eten. Hij mocht alleen nog gebruikt worden als voer voor de dieren. Zo levert hij bijna geen geld meer op, zei onze pa. En zo gebeurde dat bij heel veel boeren. En er werd ook poeder door de aardappelen gestrooid. Het waren slechte jaren toen het crisis was.

Schuilkelder

Tot 1 april 1940 ben ik naar school gegaan. Ik had toen zeven schooljaren doorlopen en moest gaan werken op een ander. Dienen noemden wij dat. Ik kwam terecht op het Voske. Daar heb ik de inval van de Duitsers meegemaakt. Op een morgen werd ik heel vroeg wakker van het geluid van vliegtuigen, heel veel vliegtuigen. Het was op een vrijdag, meen ik. Dezelfde dag hebben de mensen van mijn werkhuis en hun burens – een oom en een tante van mij – een diep en breed gat in de grond gegraven. Daar legden ze palen en musterd bovenop. Wel heel veel musterd. Dat was dan de schuilkelder. Ik weet niet meer hoe lang we daar in gezeten hebben. Maar ik weet nog wel dat ik op zondagmorgen op weg geweest ben om naar de kerk te rijden voor de mis, samen met twee kinderen van mijn tante. Wij zijn niet tot in het dorp gekomen. Onderweg werd ons door mensen verteld dat het veel te gevaarlijk was om naar het dorp te gaan. Ze hadden gelijk. Wij waren rond elf uur nog maar goed en wel terug op het Voske, of er kwamen van de richting Baarle heel veel motors aanrijden. Dat waren Franse soldaten. Ze

hadden verrekijkers bij zich. Ze stopten op zeker moment, draaiden om en reden weer terug.

Duitsers

Een goed uur later kwamen er uit de richting van Groot-Bedaf ontzettend veel Duitsers. Allemaal te voet. Ik had mijn fiets nog buiten laten staan en die van de vader van de boerin stond daar ook zomaar. Die Duitsers namen ze gewoon mee! Dat was al direct het eerste dat ze van ons stalen. Ze gingen ook in de kippenhokken kijken, pakten de eieren, tikten ze kapot en aten ze rauw. Ook de melkbussen werden leeggedronken. En er bleven maar Duitsers komen, allemaal te voet. Ze vulden het hele erf. In die tijd stond er van Groot-Bedaf tot het Voske geen enkel huis en er lag nog een zandweg. Stoffen dat het er deed! De soldaten hadden dan ook dorst. De waterpomp begaf het.

Kanonnen

Dezelfde zondagmiddag ben ik naar huis gegaan. Ik kon een stuk met de vader van de boerin meelopen. Die moest naar de Keizershoek. De Kievit is nog wel een stuk verder. Toen ik thuis kwam, verschrok ik ook. Grote kanonnen van het Franse leger stonden tegen ons huis en onder de bomen op het erf. Onze ouders wisten niet wat ze moesten doen. Als die kanonnen schoten, was het precies of alles instortte.

Vluchten

Wij zijn toen met z'n allen gaan vluchten, richting Weelde. Maar zover zijn we niet gekomen. Duitse vliegtuigen kregen ons in het zicht. Die kwamen zo laag overgevlogen dat we er bang van werden. Onze pa is het bos in gevlucht. Ze hebben op hem geschoten. Ons moeder en wij zijn in een droge sloot gaan liggen. Daar zijn we gebleven tot het donker werd. Toen zijn we terug naar huis gegaan. De kanonnen van de Fransen stonden er nog. Ons werd duidelijk gemaakt dat we weg moesten. Toen zijn we met het hele gezin naar de Reth gegaan. Bij Jaak Schoenmakers mochten we overnachten. De keuken werd vol stro gedragen. We hebben daar twee nachten geslapen. De tweede dag 's morgens zijn ons moeder en onze Jan samen naar huis gegaan om te kijken hoe dat er bij stond. Vader is bij ons gebleven. Moeder en Jan zagen dat ons huis vol Duitsers zat. En plezier dat die hadden. Ze aten ons brood en bakten onze eieren.

In de voormiddag zijn wij allemaal naar huis gegaan. De Duitsers zijn redelijk vlug vertrokken.

Dood bidden (een oud gebruik)

Ad van Eijl-van de Klashorst

Wie kent nog het oude gebruik van het “dood bidden”? Tussen 1850 tot 1950 was het op bepaalde plaatsen algemeen gekend. Ik heb het in mijn 87 levensjaren wel tientallen keren meegemaakt. Het is bekend in Breda en omstreken en ook in Tilburg en omstreken, maar voor zover ik weet niet in Riel, Chaam, Alphen, Baarle-Nassau of Baarle-Hertog.

Mijn grootmoeder van moederskant, Adriana Jansen-Schrauwen, had vijftien kinderen en werd door iedereen ‘moeder Naan’ genoemd. Zij hielp vaak bij bevallingen, maar werd ook geroepen als iemand in de buurt doodging. Als het een langdurig sterfbed was, kwam de familie mijn grootmoeder vragen of ook zij wilde komen dood bidden. Rondom het sterfbed werden stoelen gezet voor de familie, burens en kennissen. Men vroeg de zieke altijd of hij wilde dat ze hem zouden dood bidden. Voelde hij zich goed, dan ging het niet door. Was hij erg ziek, dan ging hij altijd akkoord. Men zei dan: “Ge mot oew eige overgeve. We bidden drie rozenhoedjes (een rozenkrans) en dan motte dood zijn.” Ik heb meerdere keren aan mijn grootmoeder gevraagd of dat altijd lukte. “Altijd,” zei ze.

Toen ik verloofd was met mijn latere man, Wim van Eijl, kwam het gezin naar Breda. Daar had pa van Eijl de stoffenzaak gekocht van drie ongehuwde zusters de Lelie. Zij woonden in het bovenhuis van de zaak. In 1942 werd de oudste zus, juffrouw Mina, ernstig ziek. Zij had een lang ziekbed. Op een middag vroeg de jongste zus, juffrouw Nelly, of de familie van Eijl na het avondeten wilde komen om haar dood te bidden. Nadat de zaak gesloten was, ging het hele gezin naar boven. Ik bleef bij opa, die bij zijn dochter woonde en al die trappen niet opkon. Wij baden samen de rozenkrans en een poosje later kwam de familie naar beneden. “En,” zei opa, “is het gelukt?” “Ja,” zei moeder, “na het tweede rozenhoedje was ze dood en toen hebben we het derde ook nog gebeden.” Dat klopt met de verhalen van mijn grootmoeder.

Ik heb dit oude gebruik opgeschreven in de hoop dat er nog mensen zijn die dit ook nog weten en er misschien wat over kunnen en willen vertellen.

Het mysterie van de Vossenbergh opgehelderd? (1)

Herman Janssen

Gelmellied, legende van de Vossenbergh

Pater Ladislas Segers schreef van 1955 tot 1956 zijn dichtbundel Gelmellied, een legende die in Zondereigen van generatie op generatie mondeling was overgeleverd. Het verhaal van de Noorman Gelmel belicht de geschiedenis van Zondereigen en omstreken omstreeks de negende en tiende eeuw van onze tijdrekening. De plaatselijke nederzetting werd opgeschrikt door Noormannen die met hun snekken de Noordermark kwamen opgevaren. Op Ginhoven gingen zij aan wal om te plunderen. De rovers vertrokken, verhandelden de buit in een verre streek en keerden telkens opnieuw terug.

Op zekere dag landden nogmaals Noormannen nabij Ginhoven: op Spie, waar de Noordermark bij het Markske vloeit. Er waren vrouwen en kinderen aan boord en de leider, Gelmel, bleek vriendelijke bedoelingen te hebben. De groep vestigde zich met toestemming van de graaf op het Wijthof en Gelmel werd benoemd tot leenman van Zondereigen. Ter verdediging liet hij een motteburgh oprichten.

De plaatselijke bevolking bleef daarna gespaard van verdere invallen. De prijs die daarvoor werd betaald, was duur. De vrijheid moest worden ingeleverd en de landbouwers werden als laten verbonden aan de herenboerderij op Ginhoven. Het aanzien van Gelmel groeide en met succes dong hij naar de hand van Beatrijs, dochter van de heer van Breda. Dit wekte afgunst op bij de heer van Weelde.

Omstreeks het jaar 910 kwam het tot een twist die uitliep op een tweegevecht. Gelmel kwam als overwinnaar uit de strijd toen hij de heer van Weelde om het leven bracht. Daarop trok Gelmel het pelgrimskleed aan, vervoegde een bedevaarderkaravaan en trok als boeteling naar het Heilig Land. Hij keerde niet meer terug naar het Wijthof. Eenzaam treurend bleef Beatrijs in Breda op haar man wachten. Het verhaal van de

Pater Ladislas in Canada (jaren '50)

weggebleven heer zou volgens de legende ook de naam Zondereigen verklaren. Het leen viel toen immers “zonder eigenaar”.¹¹

Het slechten van de Vossenberg

Groot was de verontwaardiging van pater Ladislas Segers toen hij begin 1957 vernam dat er in Zondereigen slordig werd omgesprongen met het waardevol historisch erfgoed: “Uw vader schreef dat ze den Vossenberg gingen slechten en ik schreef naar de burgemeester, de schepene en naar Taxandria iets over vandalisme. Schreef ook naar de eigenaars. Oud-Brabant, were die. Misschien glimlacht Gij wel eens om mijn romantisme. Maar om in mijn koppigheid voort te doen, raad ik U aan dien Vossenberg te kopen en hem als geschenk te geven aan de gemeente. En na honderden jaren zal de geschiedenis van Zondereigen Eerwaarde Heer Fons Van Beek

Een gelijkaardige motteberg in Ertvelde

er nog om prijzen. En bovendien zijt U een Ginhovenaar.” *12 “Ik heb er voor gevochten, met welken uitslag weet ik niet...” *13

“Zeg Gij maar of de oude Vossenbergh nog bestaat. Er bestaat een mysterieuze duplicatie met Hoogstraten (dat een Withof heeft en een legende van Gelmel) en Zondereigen (met zijn Wijthofakker en een historische tekst die zegt dat het land van Gelmel tussen Mark en Baerel lag).” *14

In 1957 werd de Vossenbergh geslecht met tractor en schep. Dat was een ingrijpende en spectaculaire gebeurtenis. Van op de weg stonden toen dikke rijen belangstellenden toe te kijken. Centimeter per centimeter werd de heuvel afgegraven, maar er is niets gevonden. Waarschijnlijk zocht men naar grote voorwerpen zoals grafurnen en niet naar houtresten of grondverkleuringen. De eerste jaren na het uiteengooien van de Vossenbergh

Hier stond ooit de Vossenberg

groeide er niets op die akker. 't Was slechte landbouwgrond. Uit de Vossenberg kwam geen gele zavel, maar wit zand.*¹⁵

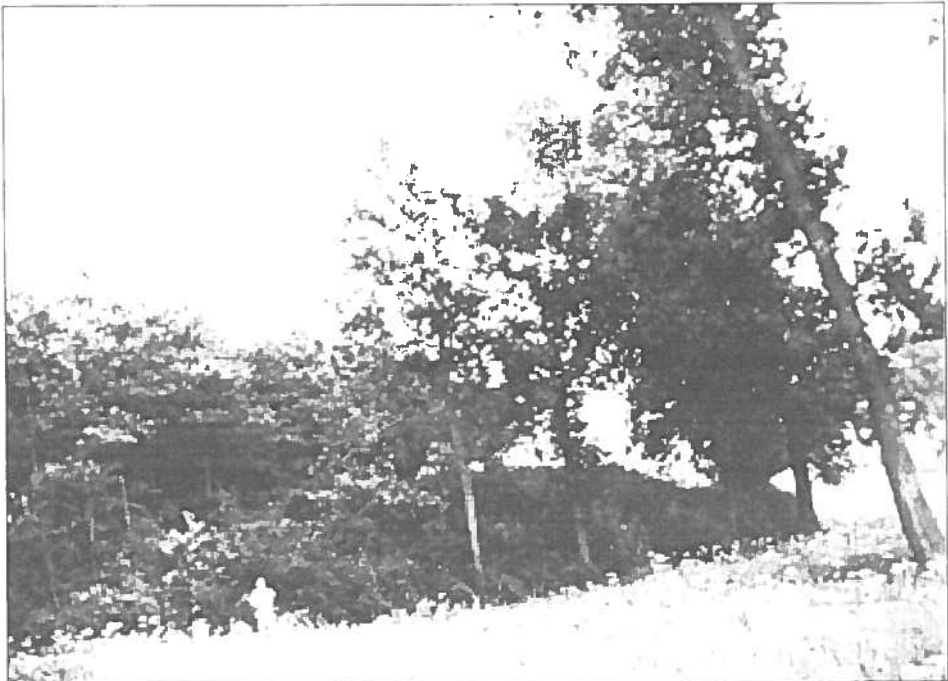
Begin 1958 wist ook pater Ladislas dat zijn geliefde berg was verdwenen: "Ja, die Vossenberg... Zondereigen heeft er veel aan verloren. Ik persoonlijk ook een bron van dwepen, maar het zal toch mijn rust in het graf niet storen. Blij dat ik juist op tijd de legende van Uw grootmoeder heb uitgewerkt. Van eeuw tot eeuw zal spijtig genoeg die Vossenberg eens besproken worden met een verwijt aan de generatie die de hand heeft geslagen aan iets dat duizend jaar bewaard bleef. Amen! Of liever nog geen amen. De akker Wijthof ligt daar nog..."*¹⁶ "Hartelijk dank voor de opgezonden blaadjes. Vossenberg in de belangstelling nu hij verdwenen is? Enfin, ik heb er voor gestreden tot het einde..."*¹⁷ "De Vossenberg... Zelfs in het graf hoop ik nog te hebben die diepromantische en morele dweperijen. Ik droom ervan om na mijn dood als geest te zwerven rond Zondereigen en Ginhoven."*¹⁸

Twee weken later maakte Jacques Boone een schets van de Vossenbergh. De heuvel had een diameter van 40 schreden, door dhr. Boone later gecorrigeerd tot 32 meter. De maximale hoogte bedroeg circa 7 meter.

Het midden van de heuvel was ingezakt en twee meter minder hoog dan de buitenste randen. De Vossenbergh had dus de vorm van een tulbandcake. De diameter van het gat bovenaan bedroeg circa 16 schreden. *¹⁹

Volgens het Gelmellied was de top van de heuvel plat. Mogelijk ontstond het gat omdat een landbouwer tijdens de oorlog bovenop de Vossenbergh zijn aardappelen verborgen hield voor de Duitse soldaten.

Op de Vossenbergh groeiden in 1946 veel bomen (eiken, berken en dennen). De gracht rond de heuvel was nog zichtbaar. Op de schets van dhr. Boone staan geen afmetingen ervan vermeld. Stafkaarten van vóór WO2 tonen de gracht, toen nog gevuld met water van de Noordermark. Langs twee kanten

De Vossenbergh in 1948 (foto dhr. Jacques Boone)

van de gracht bevond zich bovendien een aarden wal. Die was 1,7 à 2 meter hoog en 8 meter breed. De ene wal was 38 meter lang, de andere 50.

Twee jaar later sprak Jacques Boone met de baas van café “Het Zwart Paard”: “Wat betreft de Vossenberghoudt hij voor te hebben gelezen dat het een oud kasteel was, bewoond door een vazal van de heer van Hoogstraten. Hij zegt te weten dat in de heuvel werd gegraven door Stroobant, doch dat men niets heeft gevonden.” Jacques trok twee foto’s van een weelderig bebloemde beemd met daarop “de terp Vossenbergh”, één foto met zicht vanuit het zuiden en de andere vanuit het westnoordwesten. Een onderzoek met de boor bracht twee minuscule stukjes zandsteen te voorschijn. *²⁰

Op luchtfoto’s uit 1956 van het Nationaal Geografisch Instituut is de ronde vorm van de Vossenbergh heel goed zichtbaar. Vroeger liep een karweg recht naar de Vossenbergh. Die vertrok op Ginhoven, achter de boerderij van de familie Voet. De weg ligt er nog, maar loopt nu minder ver.

Rechts van die zandweg lagen diepe putten. Waarschijnlijk waren het restanten van de gracht rondom de verdwenen boerderij van de paters van Tongerlo. Oude stafkaarten duiden de juiste locatie van deze ovale structuur aan. Mogelijk werden de putten in 1957 gevuld met zand afkomstig van de Vossenbergh. Er werd namelijk geen zand weggereden en toch ligt de vroegere Vossenbergh erg laag in vergelijking met de omliggende akkers. Die akkers hebben overigens boeiende namen, zoals *Ruzie* en *Wijthof*, op sommige plaatsen verbasterd tot *Withof*, een duidelijke verwijzing naar de Witheren van Tongerlo die zoals gezegd ook op Ginhoven een hoeve hebben uitgbaat.

“Het mysterie is zoeter dan de verklaring” (pater Ladislas)

Volgens archeologe Rica Annaert van het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (V.I.O.E.) is het geheim van de Vossenbergh complexer dan aanvankelijk werd vermoed. De heuvel zal voor altijd zijn geheim bewaren. Wat er in het verleden is gebeurd, kan wellicht nooit meer worden achterhaald. De hypothese van een grafheuvel kan worden uitgesloten gezien

de moerassige ondergrond. Er zou sprake zijn van een mogelijke combinatie van drie verklaringen.

In de eerste plaats is er de legende van de Noorman Gelmel uit de 9de en 10de eeuw, een leuk verhaal dat zeker de plaatselijke bewoners zal aanspreken! Volgens historische bronnen hebben de Noormannen via het rivierenstelsel van de Schelde, de Schijn, de Aa, de Mark, enzovoort heel wat vernielingen aangebracht in de Kempen. Een relatie tussen die verwoestingen en de oprichting van een versterking op Ginhoven, is onmogelijk aan te tonen. Vanuit archeologisch onderzoek in andere delen van Vlaanderen en Nederland lijkt deze optie heel voorbarig.

Een tweede mogelijke verklaring zegt dat de Vossenbergh een castrale motte was: een kunstmatig opgeworpen heuvel uit de 11de of de 12de eeuw met daarop de houten woontoren van een plaatselijke heer. Aan de voet van dit opperhof was meestal ook een neerhof gekoppeld, waar zich het dagelijks leven en de economische activiteiten afspeelden. Zowel het opperhof als het neerhof waren omgeven door een gracht en afgebakend met een omheining van palen of staken. Sporen van een eventueel neerhof zijn niet gekend. Plaatselijke toponiemen als Vossenbergh, Wijthof (omheind hof) en Staakheuvel kunnen dit verhaal bevestigen, evenals oud kaartmateriaal. Op bodemkaarten en op de kopie van het Popp-kadaster is in het alluviaal (door aanslibbing ontstaan) gebied van de Mark duidelijk een circulaire ophoging herkenbaar: de Vossenbergh.

Uit grondboringen uitgevoerd op 16 maart 2005 blijkt dat de grachtvulling van de Vossenbergh bewaard is gebleven, op circa 60 tot 100 cm diepte. De gracht liep tussen de twee donkere banden die zichtbaar zijn op de luchtfoto (zie middenpagina) en was verscheidene meters breed. Ze wordt afgedekt door zestig centimeter opgehoogde grond van gemengde samenstelling, waarschijnlijk grond afkomstig van het geëgaliseerde mottelichaam.

In de gracht bevinden zich verbrande houtresten en onder de gracht zit alluviaal materiaal met veenrestanten. De ondergrond bestond uit een moeras: een alluviaal gebied. De ligging in een alluviale vlakte, wijst heel

typisch op een castrale motte. De grachten waren gevuld met water. Het mottelichaam zelf is wellicht volledig vernield.

Na de castrale motte kwam er wellicht een *moated site*, de derde optie. Zo'n moated site was een hoeve die door een gracht was omgeven en die in de 13de à 14de eeuw door een boerenfamilie werd aangelegd naar het voorbeeld van de vroegere mottes, om zo de rijkdom te tonen. Mogelijk ging het om een *Einzelhof*, een bedrijf dat instond voor de ontginning en exploitatie van het omringende, relatief laaggelegen gebied. Leenders beschrijft in zijn boek "Van Turnhoutervoorde tot Strienemonde" *een goed Ter Borch in Zondereigen*, vermeld sedert 1350. Vermoedelijk gaat het hier om de moated site? Ook bodemkaarten en de kopie van het Popp-kadaster tonen een meer ovale structuur op de hoger gelegen akkers. Deze staat ook vermeld op de kaart Vandermaelen (1846) en op de topografische kaart van 1937. Toen was een deel van deze gracht nog zichtbaar.

Bronnen

- *¹¹ Website van de Baarlese Heemkundekring: www.amaliavansolms.org
- *¹² Brief van pater Ladislas Segers (8.5.1957) aan E.H. Fons Van Beek
- *¹³ Brief van pater Ladislas Segers (13.5.1957) aan E.H. Frans Janssen
- *¹⁴ Brief van pater Ladislas Segers (29.10.1957) aan E.H. Fons Van Beek
- *¹⁵ Jos Dufraing, mondelinge mededeling 1 februari 2005
- *¹⁶ Brief van pater Ladislas Segers (31.1.1958) aan E.H. Fons Van Beek
- *¹⁷ Brief van pater Ladislas Segers (8.7.1958) aan E.H. Frans Janssen
- *¹⁸ Brief van pater Ladislas Segers (23.9.1960) aan E.H. Fons Van Beek
- *¹⁹ Jacques Boone, notities d.d. 27.9.1946 en 11.10.1946
- *²⁰ Jacques Boone, notities d.d. 31.7.1948

Den Draaiboom in Ulecoote

Fons Willemsen

Vruuger had Ulecoote 'nen draaiboom midden in't durp. Veul mensen weten nie wè 'nen draaiboom is. Om 't uit te leggen, is nie zo moeilijk. D'r stond 'ne paol in de grond aon d'n ene kaant van ene pad. Daor hong ene lange balk aon, vastgemaakt meej een ketting. Aon den aandere kaant van de pad stond ook 'ne paol in de grond en daor wier diejen balk ook aon vastgemaakt meej een ketting en een hangslot. Kèk, daor was't om begonnen: den draaiboom moest over de weg komen te liggen.

Den draaiboom in Ulecoote lag veur 'nen eigen weg en die mochten ze afsluiten, de eigenèers. Daor mocht niemand deur als alleen den eigenèer van de weg of ge moest toestemming hebben.

Op de foto is den draaiboom te zien. Hij sloot de weg af van de familie Sommen, neffen de school. De Sommens hadden vruuger huizen en gronden langs heel de zuidkant van wè tegenwörrig de Durpsstraot is. Zo waren de

Sommens ook eigenèèr van dieje weg daor neffen de school en daor moeste toestemming van krèègen om daor over te mogen rijden of er over te gaon.

In Ulecoote had'de meer eigen wegen. Daor stond dan wel 's een plaatje bij meeje EIGEN WEG. Meestal waoren die nie afgesloten. Het gebeurde wel dat 'r over zo'nen eigen weg enen boom gelegd wier of een aander stuk hout of dat'ie meeje 'ne pindraod dwèrs over afgesloten was.

Neem me nie kwaolijk; d'r zijn geen draaibomen mèr nodig, want al die eigen wegen zijn weg. Ze zijn omgeploegd en hier of daor bij 'nen akker of een waai geplakt. Dè's jammer!

Nou zeg ik wel gaauw dè't'r geen eigen wegen en draaibomen mèr zijn. Ge kunt oew eigen toch wel 's vergissen. Beste mensen, 't is wel geen echten draaiboom, mèr hij heeft er veul van weg. Ik zou zeggen, gao 'ns kijken bij de Bernarduskapel in 't bos. Daor is nog 'nen eigen weg meeje 'nen draaiboom. Daor hangt ook een ketting meeje een slot aon, net als vruuger. Gao mèr eens kijken bij St. Bernardus. Dè kan geen kwaod, tenminste veur mèn nie! Als ge 'nen echten naorgemaokten draaiboom wilt zien, dan mot'te daor zijn. Ge wordt er in alle gevallen weer wè wijzer van.

Ik zou zeggen: tot nog 's.

Eten, drinken en feesten in de Kempen (Anna van Noten vertelt)

Els Verbiest

Anna Van Noten, onze buurvrouw, werd deze zomer 100 jaar oud. Ik had met haar een smakelijk gesprek, gepeperd met tijds- en streekgebonden anekdotes. Anna werd in 1905 geboren in Herentals en grootgebracht bij haar twee ongehuwde tantetjes in Kasterlee. Ze waren uit een gegoede burgerfamilie. Kasterlee is een dorp in de Kempen en in die tijd bijna volledig door landbouwers bevolkt. Als bevoorrechte 100-jarige getuige kan ze nog “genieten” van de echte Kempense levenswijze. Ze herinnert zich nog goed hoeveel moeite het de boeren kostte om hun schrale gronden te verbouwen. Anna trouwde in 1926 en trok naar Brussel. Later kwam ze om gezondheidsredenen terug naar de Kempen, naar Zondereigen. Haar Kempense roots lieten haar nooit los, niet in de omgeving en niet in de plaatselijke keuken .

Iedereen weet dat de eet- en drinkgewoonten sterk verschillen van streek tot streek. Soms liggen daar menselijke factoren aan de basis, maar het kunnen ook de omgeving en het landschap zijn: vb. de aanwezigheid van water geeft aanleiding tot lekkere visbereidingen. Dat er in een bosrijke omgeving meer wild voortkomt, lijkt wel logisch. De Kempense bossen vormden op dit vlak een opmerkelijke uitzondering. Er liep wel wild rond, maar de gevangen dieren belandden bijna nooit op de tafel van de gewone man. Ze werden opzij gehouden voor één of ander heer of voor de pastoor of ze werden door stropers verkocht aan stedelingen. Anna herinnert zich nog de jachtpartijen op de kastelen van Kasterlee en Tielen en ook de wildschotels bij de plaatselijke geestelijken.

Uit de grond gestampt

De Kempen was vroeger nogal afgelegen. Men moest zich tevreden stellen met wat het landschap bood en dat was niet veel. Door intensief de grond te bewerken en te bemesten met plaggen uit de potstal kon de landbouwer

overleven. Er was geen tijd om zich te ontspannen, laat staan om uitgebreid te koken of te tafelen. Wat men kookte, moest stevig zijn. Deze gedwongen levensstijl heeft zich in de volksaard vertaald: gesloten, hardwerkende mensen. Dat er geen rijkdom was in de Kempen zou onjuist zijn, maar ze was enkel bestemd voor enkelen en de gewone Kempense boer was dikwijls in hun dienst.

Een abdij in de buurt vervulde vaak een voortrekkersrol, ook op vlak van landbouwtechnieken en kookkunst. Zelfs in de 20ste eeuw toen er lang geen “heren” meer waren, waren de eetgewoonten nog min of meer dezelfde als honderden jaren voorheen. De boeren en de burgers waren “zelfvoorzieners”, ze hadden een eigen moestuin en boomgaard, een kleine wei met wat pluimvee en ze mestten zelf hun varken. Ook bij Anna in Kasterlee leefde men met de seizoenen mee en at men uit de eigen tuin. Wat er teveel was werd opgelegd voor de winter, het varken werd gepekeld en in “steinen potten” (grote bruine stenen potten) bewaard. De melkproducten haalden ze op de boerderij en eigen kippen leverden de eieren waarvan het zomeroverschot op kalkwater werd gezet, voor de winter.

Als de gewone man vlees at, was dat meestal varkensvlees. Hij at er doorgaans het minst goede van: het wit spek, de worsten, de beulingen en het vet spek. Het betere vlees was opnieuw voor de heer of de pastoor.

Runderen en geiten werden gehouden voor de melk en nadien verkocht voor de slacht. De kippen hield men voor de eieren en de dieren zelf werden aan opkopers verkocht voor de stad. Kaas werd ook niet zo gek veel gegeten, wel als de boerin hem zelf maakte. De Kempenaar at zelden vis. De vissen, o.a. in de Mark, waren zandeters en die smaakten niet bepaald geweldig. De goede vis zwom alleen maar in de vijvers bij de pastorijen, kastelen en kloosters. Anna weet nog dat haar vader viste op die vijvers. Hij maakte zelf zijn net en kleurde het met notenbolsters.

Het brood werd meestal één keer per week zelf gebakken in het bakhuis. Het stond omwille van het brandgevaar los van de woning. Anna stookte vanaf haar zes jaar zelf de oven: haar tantes bakten bruin en wit brood en met de feestdagen ook rozijnenbrood en vlaaien met geweekt fruit erop.

Elk huis had een waterput voor regenwater en langs de pomp zwengelde men het drinkwater uit de grond.

Toch een feestcultuur

Afen toe feesten leek geoorloofd, de Kempense” wroeters” moeten er naar uitgekeken hebben . Je had een hele reeks feesten gekoppeld aan de kerk: Kerstmis, Lichtmis, Pasen, St- Jansviering, de kermis,...

Vasten

De vasten was een religieus gebeuren waarbij heel weinig werd toegestaan. Anna vertelt dat het dagrantsoen bestond uit één snee brood 's morgens en één 's avonds en bij het noenmaal soms een ei maar nooit vlees. Tot over enkele decennia vastte je nog elke vrijdag, vóór elke mis, vóór de feestdagen, vóór een begrafenis, ... en zo kwam men tot meer dan honderd vastendagen op een jaar. Soms deed men ook aan “vastenbedrog” en diende men vlees incognito op, zoals de blinde vinken.

Franse burgerkeuken

De goeode burgers volgden al vlug de fijne Franse keuken. De tantetjes van Anna maakten graag “hors d’oeuvres” en voor haar Communie was er “vol au vent met garnalen”. Anna deed haar Communie onder de oorlog van '14 -'18. Niemand mocht toen in het wit gekleed gaan, zij droeg een matrozenpakje en de familie feestte thuis, onder elkaar. Anna ging nooit naar school, een schoolplicht was er niet. Thuis kreeg zij les van een bevriende meesteres van de tantetjes. Op zondag kreeg zij les in Frans en ze spreekt nog steeds vlot deze taal, ze bidt zelfs in het Frans.

Op feesten bij chique burgers waren er “chaud-froid” gerechten (koude gerechten van gevogelte in saus), bavaois, sorbets en “pièces montés” (torengebak). Anna hield niet zo van deze opzichtige bijeenkomsten, vooral het voortdurend verkleden vond ze vervelend. Ze hield meer van de wafels die met nieuwjaar werden gebakken en waarop de geburen werden uitgenodigd. De tantetjes offereerden dan ook hun zelfgemaakte jenevers met bessen, citroen, met appelsienschillen of met krieken.

Vriendelijk dank aan Anna voor de smakelijke “babbel” bij het lekkere “portootje”! Hieronder volgt haar lievelingsgerecht:

Paling in 't groen

Ingrediënten voor vier personen: een kilogram paling, een beetje bloem, boter, een halve liter wijn, peterselie, kervel, dragon, bieslook, drie sjalotjes, een vierde liter room, dragonazijn en visbouillon.

Bereidingswijze: de paling snijden we in vrij grote stukken en rollen ze even in wat bloem. Met een goede tik op elk stukje vis verwijderen we de overtollige bloem. In de braadpan gaat een klont boter en daarin de paling. De stukken vis bakken we nu tot ze een mooi kleurtje krijgen. De witte wijn vloeit bij de vis, ook een geut dragonazijn en eventueel aanvullen met wat visbouillon om de licht zure smaak te breken. En dan kunnen we kruiden: we peperen uitvoerig en zouten lichtvoetig. De fijngesnipperde sjalot mag nu toegevoegd worden. Ons stoofpotje mag nu zacht sudderen onder deksel tot de vis gaar is.

Ondertussen mixen we alle groene kruiden tot ze heel fijn zijn. Bij de gare paling gieten we de room en laten het vocht even indikken. Vis de stukken paling uit de pan en schik ze in je meest verleidelijke serveerschotel. Doe de groene kruiden bij de saus in de pan en roer even om. Giet de saus over de vis en klaar is Kees, de paling in 't groen. Smakelijk.

Merkwaardigheden (45)

Antoon van Tuijl

Jubilea

Voor België is 2005 een feestelijk gedenkjaar. Heel stil op de achtergrond herdenkt Nederland een beetje mee. België viert 175 jaar zelfstandigheid. Nederland herdenkt 175 jaar afsplitsing van het zuidelijke deel van het gezamenlijke koninkrijk. Twee verschillende gevoelens bij hetzelfde feit.

Nadat op 18 juni 1815 een aantal Europese legers samen definitief heeft afgerekend met Napoleon, lijkt een van de vredesresultaten heel logisch en zo mooi: de lage landen vormen samen één koninkrijk in het nieuwe Europese bestel. Willem I wordt koning.

Er zijn er die zeggen dat hij zijn best doet het land goed te besturen. Anderen denken daar heel anders over. Dit verschil van inzicht is niet altijd gebaseerd op nuchtere feiten. Er zit blijkbaar heel veel oud zeer. Dan is er natuurlijk ook nog de grote tegenstelling tussen het protestantse noorden en het katholieke zuiden. De protestantse Koning Willem laveert moeizaam tussen deze twee stroomgebieden.

Het gemeenschappelijke koninkrijk is niet van lange duur. In het zuiden broeit de onrust voortdurend. Omstreden wetgeving, belastingheffing, benoemingenbeleid en een gevoel van achterstelling roepen weerstand en verzet op. In 1830 vliegt het deksel van de kokende pot. Er doen zich wat schermutselingen voor. De Belgen blijken zoveel kracht van argument te hebben dat ze een scheuring weten te bewerken. Dat is dit jaar dus 175 jaar geleden.

Die vijftien jaren van samengaan, zaten een aantal Belgen heel hoog. Een van hen is J.B. van der Meulen. Hij laat al in 1833 een merkwaardig boek verschijnen. In twee delen gaat hij bijna duizend bladzijden lang ongeneerd te keer tegen alles en iedereen die ook maar in de verste verte met de Hollandse koning Willem te maken heeft.

Met genoegen laat ik u hier zijn titelpagina en een paar fragmenten proeven.

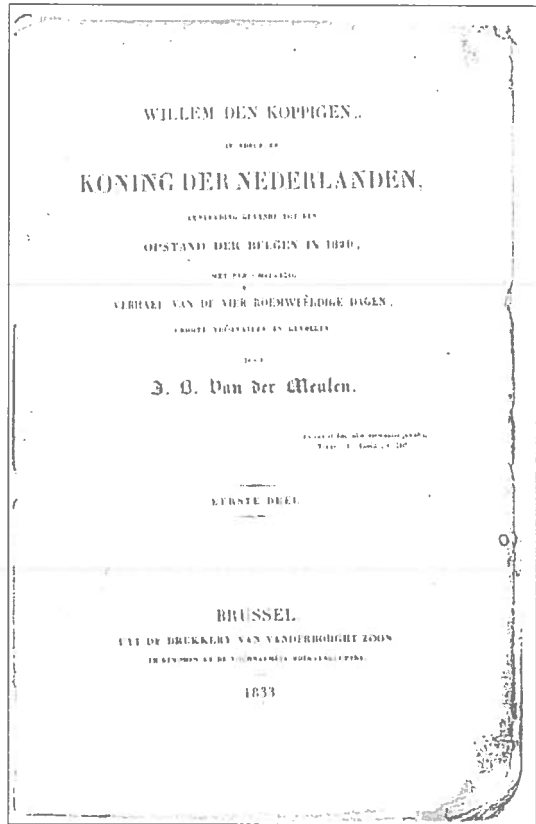
Zoals u hier onder zult zien, begint zijn inleiding complimenteus voor de Hollanders, maar zijn gram komt al gauw aan de oppervlakte:

INLEYDING.

De Hollanders waeren, in oude tyden, een godsdienstig en dapper volk, hooggeagt in alle landen der wereld; de schoone gothieke kerken, die men in Holland nog ziet, zyn gedenkteekens van den luyster waermede den katholyken godsdienst daer eertyds is geoeffend geweest; de historie heeft de roemrugtige daeden aengeteekend waerdoor zy

meermaels uytgemund hebben: maer tot wat eenen staet van vernedering zyn zy allengskens niet gebragt, sedert datzy, door eenen wederspannigen prins van Oranje opgestookt zynde, den waeren godsdienst van hunne voorvaders verlaeten hebben! Eene menigte van dolingen kwam hun dan overvallen: de zeden wierden bedorven; den godsdienst wierd in geestdryvery verkeerd, en de dapperheyd in vreedheyd. Wat al vervolgingen zyn daeruyt niet ontstaen tegen de genen der Hollanders die getrouw gebleven zyn aen den alleen waeren godsdienst van hunne voorouders! wat al moorderyen en heyligschendingen bedreven, zoo in Holland als in Belgien, onder de bescherming van den oproerigen prins van Oranje!

Eenen snellen oogslag op de historie zal den lezer volkomentlyk overtuygen dat de prinsen van Oranje, sedert dat zy het stadhouderschap

van Holland bekomen hebben, nooit geweest zyn dan *onbeschaemde bedriegers, eerzigtige dwingelanden, en geveynsde beschermers van het gemeyn volk*, het welk zy op alle tyden gestreeld en meermaels tot oproer verwekt hebben, om hunnen *despotismuste* handhaeven, en tot de souveryniteyt der Vereenigde Provinciën te geraeken.

Zo, de toon is gezet! Hoofdstuk na hoofdstuk haalt de schrijver wetten aan, toespraken en brieven die hij dan steeds van commentaar voorziet. Zo levert het maalrecht blijkbaar heel veel problemen, vooral voor de arme mensen. Hij meet het breed en dramatisch uit.

Nogtans in de gemeynthen, daer de inwoonders accoord gemaakt hadden van jaerlyks en par hoofd 1 gulden 40 centen aen den hollander voor het maelrecht te geven, en daer de stigtingen van weldaedigheyt die somme voor de armen niet wilden betaelen; in deze gemeynthen, zeg ik, wierden 'er ongenaedige mannen gezollden, die overvloediglyk betaeld wierden om de droefheyd en wanhoop te werpen in de arme familien; zy gingen tot in de geringste huyskens van de arme werklieden, in de vervalte hutten van noodlydende menschen alles doursnuffelen; zy schreven daer den armen huisraed op; oude gelapte kleederen, eenige busselen strooy, geschikt om op te slaepen, een weynig graen, geöogst op ledige velden, wat pataeten, gewonnen in hun hofken, eenige stukken hout vergaderd voor den winter, welke de liefdaedigheyt hun gegeven had, in een woord niets ontsnapte aen de oogen van die uytzendingen, waer van eenen dagloon alleen meerder kostte, dan alle de vodderen, die zy geduerende eene geheele week opgeschreven hadden, weerd waeren. Wanneer zy hunne verfoeyelyke zending volbragt hadden, gingen zy wech, laetende de inwoonders van die arme hutten in den doodelyken angst van alle oogenblikken hunne slegte vodden, huysraed en kleyne provisien te zien weg haelen om verkogt te worden, gelyk het daer na gebeurde; alles wierd verkogt, en men liet hun ten hoogsten, als men het wetboek eerbiedigde, genoeg om een maend van te leven.

Het zuidelyk verzet wordt gevoed door vele zaken. Het stelselmatig bemoeilijken van het katholieke onderwijs weegt zwaar. Ook het benoemingenbeleid valt verkeerd, getuige de volgende bladzijde uit Van der Meulens boek.

Partydigbeyel van Willem in de uytdeeling der militaire en burgerlyke ampten. Krygs-school van Breda. Ketschbeleyning, gegeven aen katholyke kinderen. Den protestantimus poogt zich in-te-dringen in onnze scholen. Willem brengt aene bende van protestantschepredikanten in Belgen.

Ondertusschen alle de katholyke en liberaele journals maekten dagelyks meer en meer bekend de onregtveerdigheyd van Willem ten opzigte van de belgen, en zyne partydigheyd voor de hollanders in de uytdeeling der krygs-ampten. Maer alzoo zy in hunne tefereelen niet over een komen, geef ik liever het volgende, getrokken uyt het officiel jaerboekje van 1830: hier in zyn niet begrepen de officieren van het leger van Batavia, alwaer de belgen, mogelyk in meerderheyd waeren, om dat daer dagelyks moest gevogten worden, het welk aen de hollandsche officieren van dezen tyd niet wel zou bevallen. Het is ook waer dat Willem 42 belgische officieren naer Batavia heeft gezonden, om 'er zich van te ontmaken. (1ste deel baldz. 311.)

STAET VAN HET LEGEN IN 1829

<i>Officieren generael van den Etat-Major:</i>			<i>Officieren van het peerle volk</i>		
	Hol.	Bel.		Hol.	Bel.
Generaels	5	0	Kolonels	7	3
Luyt-generael	21	2	Luyt-kolon	12	3
Generaels-major	50	5	Majors	17	8
	<u>76</u>	<u>7</u>	Kapiteynen	81	24
<i>Officieren van den Etat-Major:</i>			Luyt	86	23
Kolonels	5	2	Onder-Luyt	<u>113</u>	<u>23</u>
Luyt-kolon	6	1		316	84
Majors	8	0	<i>Officieren der Artillerie</i>		
Kapiteynen	9	1	Kolonels	6	0
Luyt	12	4	Luyt-kolon	13	0
2de Luyt	<u>3</u>	<u>0</u>	Majors	24	1
	48	8	Kapiteynen	79	8
<i>Officieren van het voet-volk</i>			Luyt	137	17
Kolonels	25	3	Onder-Luyt	<u>101</u>	<u>7</u>
Luyt-kolon	19	5		360	33
Majors	78	10	<i>Officieren der Genie</i>		
Kapiteynen	400	122	Kolonels	5	0
Luytenanten	538	70	Luyt-kolon	8	0
2de Luyt	<u>394</u>	<u>49</u>	Majors	10	0
	1454	259	Kapiteynen	42	5
			Luyt	35	1
			Onder-Luyt	<u>28</u>	<u>3</u>
				128	9

Dus de hollanders, die nauwelyks een derde van de populatie van het ryk uytmaekten hadden 2,377 ampten in het leger, terwyl de belgen 'er maer 400 hadden! en nogtans het waren de belgen, die het grootste deel der laesten moesten draegen, en die het grootste getal van soldaeten aen het leger moesten verchaffien! De voorkeur, die Willem gaf aen de hollanders, heeft de belgen altyd misnoegd en is misschien eene der redenen geweest, om de welke zy, na de revolutie, den hollandschen dienst velaeten hebben: want van de 400 belgische officieren, waeren 'er in 1833, niet meer dan 17 in Holland gebleven.

Het echte oproer, waar al het voorgaande toe leidde, speelde zich in Brussel af. Van der Meulen beschrijft het van uur tot uur en van straat tot straat.

Veel Brusselaars zien op de bewuste dag uit naar een beroemde theatervoorstelling. Het gerucht dat die niet door zal gaan, verhit de gemoederen. Ze gaat wel door en veroorzaakt dan de vonk die de toch al korte lont aansteekt.

BEGIN DER REVOLUTIE TE BRUSSEL

Voorvallen van den 25 augustus 1830 en van den volgenden nagt.

Op dezen dag liepen 'er verscheyde gerugten in de stad, dat La Muette de Portici, het welk door vele liefhebbers gevraegd was, niet zou vertoond worden: maer daer wierd onder de hand gezegd, dat men den theater zal in brand steken, indien dit stuk niet gespeeld wierd. Nogtans La Muette wierd aengekondigd, en den toeloop was des avonds zoo groot, dat eene aenzienlyke menigte moest buyten blyven; onder deze zag men vele gemeyne lieden met blouwe keelen. Eenen onder de menigte, die op de Munt het eynde van het schouwspel bleef afwagten, riep met eene kloeke stem: gy bemind den hollandschen kaas, myne vrinden? Wel men moet hem opeeten. Deze woorden wierden heviglyk toegejuygd.

Tot zover Van der Meulen, die op deze wijze zijn frustraties van zich schreef.

Voor Baarle heeft de scheiding van België en Nederland ook gevolgen. Plotseling lopen er weer landsgrenzen kriskras door ons dorp. Dat was de Baarlenaar al een hele tijd niet meer gewend.

U weet dat er weinig haast gemaakt is met het officieel vastleggen van de Belgisch-Nederlandse grens. In 1843 stelt men hem vast, behalve in de omgeving van Baarle. Daar zijn ze pas mee klaar in 1974! Voor het gezamenlijk vaststellen van de enclavegrenzen moeten we wachten tot 1995. Op 31 oktober van dat jaar worden de nauwkeurig opgemeten enclavegrenzen tot rijksgrenzen verklaard. Dat is nu dus tien jaar geleden.

Reden voor een jubileum? Zeker wel! Door de handtekeningen onder die akte blijft Baarle het meest merkwaardige dorp ter wereld.

N.B.

In het Noordbrabants Museum te 's Hertogenbosch loopt tot en met 8 januari 2006 de tentoonstelling "Broedertwist" met als ondertitel: "België en Nederland en de erfenis van 1830". Men spreekt van een gespiegelde tentoonstelling omdat zowel de zuidelijke als de noordelijke kijk op de splitsing gegeven wordt. Leerzaam en leuk.

Van 3 februari tot en met 30 april 2006 kan men deze tentoonstelling ook zien in de Predikherenkerk te Leuven.

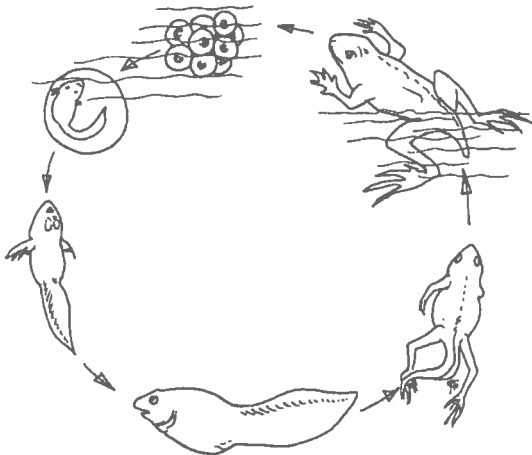
Kikkers

Piet van der Flaes

Vroeger lagen er in ons Baarle talrijke vennen en poelen die vol zaten met kikkers. Ik heb hier een oude legerkaart voor me liggen en het wemelt er van de vennen en poelen. Zelfs op Schaluinen, wat toch het hoogste punt van Baarle is, komen ze voor. Daar is het 31 meter boven N.A.P. Bijna al die waterplassen zijn verdwenen. De ontginning van de uitgestrekte heidevelden, waarin de vennen lagen, heeft ze doen verdwijnen.

Kikvorsen worden hier in Baarle “kinkpuiten” genoemd. De diertjes zijn kaal en zeer glad van huid. Die is zo dun dat ze er door kunnen ademen. Kikkers hebben korte voorpoten en lange achterpoten, waarmee zij zich krachtig kunnen afzetten bij het springen.

In april-mei zoeken de uit hun winterslaap komende beestjes het water op. Een mannetje klemt zich vast aan een vrouwtje. Dat laat op zeker moment haar eitjes los in het water. Dan levert het mannetje zijn sperma om ze te bevruchten. Het dril ligt rustig tussen de waterplanten en ontwikkelt zich door zonnewarmte. Een kikkerpaar krijgt enkele duizenden kikkopjes. Vele daarvan worden door jonge vissen verorberd. De overblijvers eten algen die ze van de waterplanten afschrapen. Ademen doen ze eerst met

uitwendige kieuwen, later met inwendige. Ook krijgen ze zuurstof binnen door hun huid. Zo leven ze twee tot drie maanden in het water. Dan groeien ze uit tot kikkertjes. Daarbij veranderen de kieuwen in longen.

Hier komt het meest de groene kikker voor. Daarbij onderscheiden we de kleine, de middelgrote en de grote groene

kikker. Verder kennen we de bruine kikker, de heidekikker en de zeer zeldzame boomkikker.

De kikkers zijn een tijd lang heel sterk in aantal achteruitgegaan. Vooral vergiften die in de landbouw gebruikt werden, waren funest. En de watervervuiling niet te vergeten.

Kikkers zijn koudbloedig en kunnen dus in de winter niet functioneren. Ze houden een onafgebroken winterslaap. Daarvoor kruipen ze diep in de modderlaag van poelen en vijvers.

Onze kikkers kunnen tussen de vier en de veertien jaar oud worden. Het voedsel dat ze gebruiken bestaat uit alle klein spul dat kruipt of vliegt. Een kikker heeft een tong die voor in de bek bevestigd is. Hij rolt ze op en schiet ze met een geweldige snelheid naar zijn prooi. Die plakt er aan vast en zo kan hij ze in zijn bek deponeren en naar zijn maag transporteren. Torren, wormen, slakken, muggen en libellen worden door hem op deze wijze genuttigd.

Enkele jaren geleden schafte iemand hier in de buurt een brulkikker aan. Dat hebben we geweten! Dat beest begon in de avond zijn concert en ging daarmee voort tot in de morgen. Wat een kabaal maakte dat beest! Op een gegeven moment vond hij zijn verblijf blijkbaar te klein, ontsnapte en vertrok, tot grote vreugde van de buurt.

Voor sommige mensen is het eten van kikkerbiljetjes een lekkernij. Om hen te gerieven worden hier en daar nog wel kikkers gevangen. Regelmatig worden in de grensstreek van Luxemburg en België mensen betrapt die grote aantallen kikkers vervoeren. Ze worden flink beboet, want kikkers zijn beschermde dieren.

Ik las laatst in een tijdschrift dat er in Cameroen een kikkersoort leeft die als volwassen dier wel tot vier kilo kan wegen. Niet te geloven!

Arme Amalia (54)

De schenkingen blijven binnenstromen. Met plezier houden wij u op de hoogte van de nieuwste aanwinsten.

Amalia ontving: een uitgebreide reeks kerkboeken en missaals, communie- en devotieboekjes – een grammofonplaatje met toespraken uit de tijd van WO II – een oude leren portemonnee – een verzameling kleine ijzerwaren, waaronder drevels, een doorslag, gesmede spijkers, een schoenmakersmes, een fietszadelsleutel, drie centerboren en een grote rijgnaald – verschillende foto's – drie eremedailles – twee regen-schermen met fraai bewerkte handgrepen – twee oude bankbiljetten – een pakketje oude aandelen en obligaties – een set met melkkan, suikerpot en schaalte (zeer oud!) – een fraai theepotje op een warmhouder – een doos met oude knipsels en interessante paperassen – Twee sansevieria's, die nu Amalia's huiskamer en keuken sieren – twee mapjes met devotie- en gelegenhedsprentjes – een ingebonden jaargang van "Zonneland" en een van de "Engelbewaarder" – een verzameling filmbenodigdheden voor super8 films (camera, projector, splicer en scherm) – een polychrome buste van een jonge vrouw met twee bijbehorende pronkvazen – een prachtige "omafiets", zeker 75 jaar oud en in prima staat! – een grote penning van de "Koninklijke Nederlandsche Voetbalbond" – Een paar leren beenkappen die van veldwachter Marcelis geweest zijn. (Hij woonde vroeger in het Heemhuis. Nu zijn z'n beenkappen dus teruggekeerd naar waar ze ooit vandaan kwamen.) – een boekje met wellevendheidslessen – een kleine weckfles, afkomstig van Jef Martens, die vroeger met zijn wagen vol koopwaar langs de huizen trok – Een verzameling knipsels – een boekje over de Spekpater – een verzameling brochures, bedevaart-boekjes, rouwbrieven en foto's – een groot affiche ter aankondiging van de verkoop van "eenen schoonen eigendom met bouwland, hooilanden en heiden". (De "oude dokter Govaerts kocht hieruit een groot stuk achter zijn tuin. Hierop heeft veel later zijn kleinzoon Willy Govaerts een tuinbouwbedrijf gehad.) – twee roodkoperen kannetjes – een

messing kaarsenhouder – een unster, compleet met kettinkjes en weegnetje, voor het wegen van losse producten als suiker en bonen.

De goede gevers waren deze keer: Mevr. Ad Kusters – Fons Willemsen – Gust Haagen – Familie Govaerts – Mevr. Van Kimenade – Mevr. Dirven – Mevr. Van Eyl – Mevr. Mertens – Familie de Bont – Mevr. Haagen – Dhr. Muësen – Familie Van Tilburg – A.

Laurijssen – Harrie Pelkmans – Familie Willekens.

Hartelijk dank dat u aan Amalia gedacht hebt bij het opruimen van uw overtollige zaken.

Tot volgende keer.

Aanwinsten BiDoc (22)

Lida Luiten

Amalia verzamelde het voorbije halfjaar weer heel wat boeken in haar bibliotheek en documentatiecentrum BiDoc. Wat Amalia zoal vergaarde?

- Typisch Baarle, de puzzel uitgelegd.
- Taal in stad en land, aangekocht.
- Genealogisch repertorium (4 delen), schenking van de bib.
- Nooitgedacht maar welgelegen. Schenking van Tiest Hurks.
- Uithangtekens: gevelstenen en opschriften. Schenking Tiest Hurks.
- Vraagbaak voor de vrouw, schenking mevr. Mertens-van Rooij.
- Roof, restitutie-reparatie (WO2), schenking van Ad Kusters.
- Broers en moeder van koningin Wilhelmina, schenking van Fons Willemsen.
- Spelend voor Gods Aangezicht, schenking van Corrie Landman.
- Zoals ze waren: Ravels, Weelde en Poppel in prentkaarten.
- Guldenboek van de Belgische Weerstand.
- De drie van het noorden: Ravels, Weelde en Poppel.
- Ravels in lief en leed.
- Taxandria (verscheidene delen).
De vorige items zijn allemaal schenkingen van Johan Van Steen.
- Notenleer door het lied, schenking van Jeanne van Rooij.
- Nederlandse volkshumor op stad en dorp, schenking van heemkundekring Marcblas.
- Histoire du culte de Marie en Belgique, schenking Frans de Jonghe.
- Vier eeuwen Bartholomei, Meeusen, Meeuwesen, Muësen, Jansen en Janssen, schenking van dhr. Muësen.
- Suikerbonen en beschuit met muisjes. Schenking Heemdagen 2005.
- Bijdragen tot de geschiedenis van Baerle, schenking Jos Dufraing.

Wat was en wat komt

We moeten heel ver terug in de tijd, want in de twee voorgaande nummers van dit blad liet uw kronieker u in de steek. (Daar heeft overigens niemand tegen geprotesteerd!?).

Wat deed Amalia?

- Al vroeg in 2005 hadden we de succesvolle tentoonstelling van een keuze uit de wonderlijke verzameling kranten van Ron Grooten. Velen keken hun ogen uit. Ron hield er goede contacten en een dikke aanwinst van zijn verzameling aan over.
- De Algemene Ledenvergadering verliep vlot en aangenaam. We hebben blijkbaar de ideale formule gevonden: kort en zakelijk, maar zorgvuldig afwerken van het reglementaire deel en een verstrooiend tweede deel, waarin het verenigingsjaar in beelden nog eens langs komt.
- De eerste vroege vogeltocht ging in de richting van de Strumpt. De weidevogels, waar onze aandacht in maart vooral naar uitgaat, lieten zich nauwelijks zien. Toch hebben we lekker gewandeld en er valt altijd wel iets boeiends waar te nemen.
- Onze stamboom-geïnteresseerden bezochten de Genealogische Dag in Ravels-Eel. Ze legden er nieuwe contacten en verzamelden passende gegevens.
- In april namen we deel aan de Erfgoeddag. Het thema was "Gevaar". De kersverse werkgroep Dialecten speelde in op dit gegeven en organiseerde een middag waarin onze eigen dialecten aan bod kwamen.
- Op de eerste zondag van mei openden we de tentoonstelling "Bedevoarten vanuit Baarle". Er was naast beknopte achtergrondinformatie een indrukwekkende hoeveelheid en verscheidenheid aan devotionalia te bewonderen. Dat werd dan ook veelvuldig gedaan.

- Een fantastische happening vond plaats op 16 mei. Veel leden van Amalia toonden zich één hechte familie door massaal mee naar Galder en Meersel-Dreef te gaan om Ad Jacobs en Dré Moors uit te zwaaien bij hun vertrek naar Santiago de Compostela. Dat moet hen goed gedaan hebben. Later werd elk nieuwtje over het verloop van hun tocht verslonden.
- Eind mei liep een flinke club vogelaars de tweede vroege vogeltocht. Zij zochten de zangvogels langs de route van de Moerenwandeling, ten zuiden van Zondereigen en troffen een indrukwekkend mooie morgen. Vooral het heideveld met de lage nevels bracht hen in vervoering.
- Een activiteit die om herhaling vroeg, was de Abdijtocht op 11 juni en 2 juli. Ook hier waren veel deelnemers onder de indruk over wat het verleden ons naliet en over wat ouder wordende monniken aan waardevol erfgoed te beheren hebben.
- Met het mooiste weer van de wereld fietsten we met een respectabele groep deelnemers naar Beerse om een bezoek te brengen aan de musea van onze zustervereniging “De Vlierbes”. De ontvangst was heel prettig, er was veel te zien en op het terras was het goed toeven.
- Op de eerste zondag van augustus ging de tentoonstelling “Baarlese Landschappen” met schilderijen van Antoon van Tuijl van start. De belangstelling was groot zolang de expositie duurde.
- Lisette en Ria, de organisatoren van al onze Lokale Heemdagen zijn per jaar meer bezorgd of ze nog wel bezoekadressen zullen vinden. Toch slaagden ze er op 13 augustus in om een dag te presenteren die klonk als een klok. Hun succes blijkt ook uit het aantal deelnemers dat hen boven het hoofd dreigt te groeien. Goede organisatorische hulp van Alice en Dré stelde hen gerust en alles liep op rolletjes.

- De eerste zondag van september was als naar gewoonte weer ingeruimd voor de presentatie van onze Heemkalender. De eerste exemplaren werden uitgereikt aan mensen die hun medewerking aan de totstandkoming ervan verleend hadden. Toen konden de verkopers op pad. Hun werk zit er al weer op. Dank voor jullie moeite en inzet. Ook alle kopers: hartelijk dank.
- Op 13 september stroomde de aula van het Cultureel Centrum vol. Ad en Dré deden met behulp van een fotopresentatie verslag van hun Santiago-tocht. De avond was een groot succes. Alweer keerde een zeer tevreden publiek huiswaarts.
- Amalia verleende medewerking aan de personeelsdag van de gemeente Baarle-Nassau. Alle medewerkers maakten een heemtocht en deden daarbij ook het Heemhuis aan. Voor velen was dat een eerste kennismaking en blijkbaar een aangename.
- Op 11 september was Amalia actief betrokken bij de Open Monumen-tendag. Onze werkgroep "Speciale Activiteiten" had er hard aan getrokken om zowel het Nederlandse thema (Religieus Erfgoed) als het Vlaamse (Hout) aan bod te laten komen. Onze prachtige Remigiuserkerk was open. Bezoekers konden ook terecht in en rond de Sint Salvatorkapel. Bovendien was er een achttal Vlaamse schuren open-gesteld met medewerking van de eigenaren. Zij vormen mooie voor-beelden van wat onze voorouders met hun vakmanschap met hout konden maken. Ook werd zichtbaar welk gevaar dit erfgoed loopt!
- Amalia was op 24 september te gast op de grote Baarlese Cultuurmarkt in het Cultureel Centrum. Dat leverde zowel nieuwe contacten als enkele nieuwe leden op.
- Half oktober was er nog maar eens mooi weer besteld. Vol goede moed togen achtentwintig wandelaars op pad voor wat je terecht een lange wandeling mag noemen: heen en terug naar Meersel-Dreef

langs historische paden. Sommige wandelaars kwamen op plaatsen die ze nooit eerder betreden hadden. De aanvoer van koffie, thee en fris was ook nu weer perfect verzorgd en steeds op tijd aanwezig. Op zulke dagen kun je blindelings vertrouwen op de goede zorgen van Els, Ria en Lisette. De bezemwagen hoefde geen dienst te doen, zelfs niet voor Alice. Die kan doorzetten!

- Op zaterdag 5 november verzamelde zich een groot gezelschap van genodigden in het Heemhuis. Ook beide burgemeesters waren present. De Stichting Kinderfonds Pavel stond klaar om de “Mooie Kant van Rusland” te laten zien. De Cultureel Adviseur van de Russische Ambassade zou de opening komen verrichten. Inderdaad: zou! De man kwam niet opdagen. Een Russische jongen uit het gezelschap van genodigden heeft toen de schaar gehanteerd en het lint doorgeknipt. Een week later maakte de hoge Ambassade-ome zijn vergeetachtigheid goed door alsnog naar Baarle te komen. Los van dat alles kunnen we melden dat Jan Bastiaansen uit Veldhoven ons de mooie kant van Rusland echt laat zien in een aantal schitterende foto’s. De tentoonstelling kadert in het “Ruslandjaar” van de stichting.
- Boerderijen, en vooral het behoud van de waardevolle, heeft de belangstelling van Amalia. Het gaat tenslotte om belangrijk erfgoed dat ons alles vertelt over leven en werken van onze voorouders. Daarom vertoonde Antoon van Tuijl half november zijn diaserie over de geschiedenis van de boerderij in Baarle, over foute en goede verbouwingen en – als vervolg op de Open Monumentendag – over wat onze Vlaamse schuren te wachten staat als “we” er niets aan doen.

Wat gaat Amalia doen?

- Bestaande werkgroepen draaien en een paar nieuwe zijn nadrukkelijk op gang aan het komen. Zo volgt de archeologiegroep al een cursus in het herkennen en dateren van vondsten. Een tweede praktijkgerichte cursus staat op stapel. De werkgroep “Zandwegen en Paden” gaat wandelroutes uitzetten.
- Op dinsdag 20 december hebben we onze Kerstviering. De dames die dat zo goed verzorgen, hebben het programma al rond, zo horen we fluisteren. De datum stond natuurlijk al lang in uw agenda! Een persoonlijke uitnodiging komt tijdig in uw brievenbus.
- Onze geliefde Nieuwjaarsbijeenkomst staat gepland op 8 januari 2006. Zou Marcel Gulickx dan weer rond 6.00 uur opstaan, stilletjes zijn geheime recept mengen en roeren om er dan later op de dag van die heerlijke wafels van te bakken? We hopen het van harte.

We openen dan meteen ook een nieuwe tentoonstelling onder het thema “Hedendaagse Folklore”. Die sluit aan bij het Nederlandse “Jaar van de Folklore”. Als alles goed gaat nemen we ook de nieuwe overkapping van ons binnenplaatsje in gebruik.

- Noteer 21 februari al vast in uw agenda, Dan krijgen we de volksmuziekgroep “De Glacis” op bezoek. Succes verzekerd.

Na dit alles is maart in aantocht met een nieuw nummer van Van Wirskaante. Laten we dan maar weer eens kijken naar “wat was en wat komt”.

Activiteitenkalender 2006

Januari 2006

- Zon 08 10.30-12.30 Open zondag met nieuwjaarsreceptie en opening tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore.' Tevens officiële opening van de overkapte binnenplaats
- Zon 08 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Din 24 20.00 Lezing over Brabantse eetcultuur 'Suikerbonen en beschuit met muisjes' in zaal de Lindeboom

Februari 2006

- Zon 05 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Zon 05 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Din 21 20.00 Optreden van de volksmuziekgroep 'de Glacis' in zaal de Kneut in Ulicoten

Maart 2006

- Zon 05 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Zon 05 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Din 21 19.30 Algemene ledenvergadering in de aula van het Cultureel Centrum
- Zon 26 08.00 Vroege vogeltocht
- Zon 26 5e Genealogische dag in de parochiezaal van Ravels-Eel

April 2006

- Zon 02 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Zon 02 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Hedendaagse Folklore'
- Zon 23 10.00-18.00 Erfgoeddag met als thema: 'In Kleur.' Schilderijen van twee Baarlenaren, Petrus Christus en Marie Slager-van Gilse. Bovendien 'Gekleurde Zondereigense potscherven.'

Mei 2006

- Zon 07 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'In Kleur'
Zon 07 13.30-16.00 Tentoonstelling 'In Kleur'
Zat 20 Lange wandeling in het natuureservaat de
Hoge Venen bij Eupen (B)
Zon 28 04.30 Vroege vogeltocht

Juni 2006

- Zon 04 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'In Kleur'
Zon 04 13.30-16.00 Tentoonstelling 'In Kleur'
Zat 10 Heemreis naar Geel en Herentals. Voor de
middag bezoek aan het St. Dimphnamuseum
(verpleging) in Geel. Na de middag bezoek aan
het Begijnhof en het Franciscanessenklooster in
Herentals

Juli 2006

- Zon 02 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'In Kleur'
Zon 02 13.30-16.00 Tentoonstelling 'In Kleur'
Zat 15 12.00 Fietstocht naar Hilvarenbeek

Augustus 2006

- Zon 06 10.30-12.30 Open zondag en opening tentoonstelling
'Beelden en Architectuur' van Broeder Jan
Boeren
Zon 06 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Beelden en architectuur' van
Broeder Jan Boeren
Zat 19 Lokale Heemdag

September 2006

- Zon 03 10.30-12.30 Open zondag, presentatie 20e Heemkalender 2007 en tentoonstelling 'Beelden en architectuur' van Broeder Jan Boeren
- Zon 03 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Beelden en architectuur' van Broeder Jan Boeren
- Zat 09 t/m zon 10 Open monumentenweekend (deelname onder voorbehoud)

Oktober 2006

- Zon 01 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'Beelden en architectuur' van Broeder Jan Boeren
- Zon 01 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Beelden en architectuur' van Broeder Jan Boeren
- Zat 21 09.00 Lange wandeling

November 2006

- Zon 05 10.30-13.30 Open zondag en opening tentoonstelling 'Prentbriefkaarten van Harry van Hees'
- Zon 05 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Prentbriefkaarten van Harry van Hees'
- Din 21 20.00 Hobbyisten en verrassende hobby's in Baarle in de aula van het Kultureel Centrum

December 2006

- Zon 03 10.30-12.30 Open zondag en tentoonstelling 'Prentbriefkaarten van Harry van Hees'
- Zon 03 13.30-16.00 Tentoonstelling 'Prentbriefkaarten van Harry van Hees'
- Din 19 19.30 Kerstviering

Wilt u voortaan uitnodigingen via e-mail ontvangen?

Naar aanleiding van een oproep in de vorige Van Wirskaante, hebben een aantal leden hun e-mailadres aan onze secretaris doorgegeven. In totaal gaat het nog maar om 10% van onze leden. Zij ontvangen voortaan alle uitnodigingen via de e-mail. Als extra service krijgen zij ook de teksten doorgestuurd zoals die vrijwel wekelijks in Ons Weekblad worden opgenomen. Dat heeft zowel voordelen voor hen als voor de vereniging.

Deze leden beschikken voortaan op de meest snelle manier over de informatie. En onze bezorgers van de uitnodigingen hoeven minder adressen te bezoeken. Bovendien betekent digitale toezending een kostenbesparing (minder porti en drukkosten).

De betreffende leden hebben zich positief uitgesproken over deze dienstverlening. Maar volgens ons zijn er nog veel meer leden die over Internet en e-mail beschikken.

Doet u ook mee?

Stuur dan uw e-mailadres naar onze secretaris André Moors en een en ander wordt geregeld. Zijn e-mailadres is

amoors@tiscali.nl

Uiteraard blijven wij ons heemblad 'Van Wirskaante' op de gebruikelijke manier bij u thuis bezorgen.

Leden die niet mee doen of geen e-mail hebben, krijgen uiteraard alles thuisbezorgd, dan wel via de post toegezonden.

Bedankt voor uw medewerking!

van w i r s k a a n t e